

yes!

ik ben diaken

aan de slag in een
veelkleurig praktijk

3

DIACONALE
ONDERWERPEN

4

FINANCIËLE
STEUN

5

DIACONAAL
SAMENWERKEN

KerkPunt

kom verder in kerk-zijn

Colofon

Yes! Ik ben diaken

Copyright © 2021 Kerkpunt

Kerkpunt

Postbus 499
8000 AL Zwolle

(038) 4270480
info@kerkpunt.nl
www.kerkpunt.nl

Aan deze brochure werkten de volgende personen mee:

Echtscheiding - Gert van de Bos

Groene diaken - Tjirk van der Ziel

Mantelzorg – Co Beukema

Financiële Steun - Carla van der Vlist (Schuldhulpmaatje)

Samen met de overheid - Gert Stam

Eindredactie: Marijke Wierenga

Vormgeving: Studio Artius

Kerkpunt wil geloofsgemeenschappen inspireren en ondersteunen zodat door hen heen het Koninkrijk van God zichtbaar wordt voor elkaar en in de samenleving.

yes!

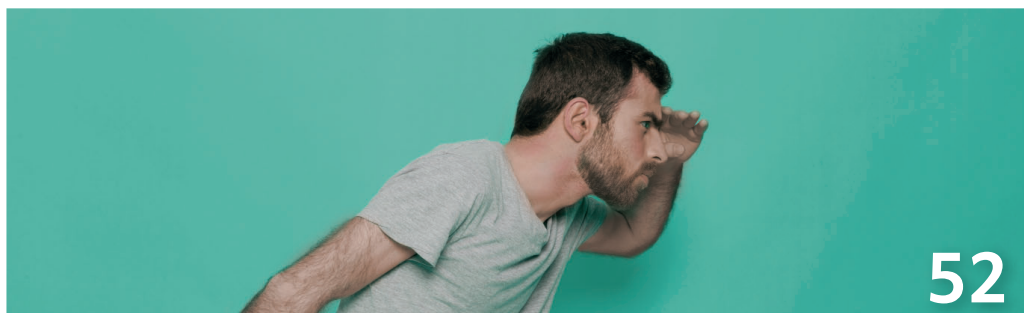
ik ben diaken

20

28

52

66

Diaconale onderwerpen

- 06 Armoede en schulden**
Oorzaken, gevolgen en mogelijkheden
- 14 Echtscheiding**
De gemeente als warm bad
- 20 Eenzaamheid**
Iedereen heeft behoefte aan aandacht
- 28 Mantelzorg**
Mantelzorgers voelen zich overbelast
- 34 WMO**
Diaconie en de participatiesamenleving
- 38 Groene diaken**
Over klimaat en sociale gerechtigheid
- 44 Zorg voor vluchtelingen**
en asielzoekers

Financiële steun

- 52** **Mensen met financiële zorgen**
Hoe vind je ze?
- 60** **Steunverlening**
bij financiële problemen
- 66** **Handreiking**
voor het geven van financiële steun
- 76** **Goede doelen en noodhulp**
Hoe beoordeel je goede doelen?

Samenwerken

- 84** **Met ouderlingen**
Bouwen aan een gemeenschap van liefde
- 88** **Met andere diaconieën**
Samen sta je sterker en kom je verder
- 92** **Met de overheid**
Kerk in de participatiesamenleving

Als diaken werk je mee aan een essentieel onderdeel van ons kerk-zijn. Wat een geweldige kans om het evangelie handen en voeten te geven! In de vorige brochure las je daar al meer over.

Bij je werk als diaken komt er van alles op je pad. In deze brochure geven we je daarom diverse praktische handvatten.

Allereerst worden een aantal diaconale onderwerpen besproken, zoals armoede, eenzaamheid, mantelzorg, vluchtelingen en groene diaken. We staan wat uitgebreider stil bij het geven van financiële steun als diaconie. We sluiten af met drie hoofdstukken over samenwerken met de kerkenraad, met andere diaconieën en met de burgerlijke gemeente.

Ik hoop van harte dat deze brochure je inspireert! Dat je er handvatten in vindt om als diaken met jouw gemeente aan de slag te gaan. Bij het uitvoeren van je mooie taak wens ik je Gods kracht en zegen toe. En ook gewoon veel plezier! En als je vragen hebt, meer informatie wilt of mooie ideeën die je wilt delen, aarzel dan niet om contact met mij op te nemen.

Hartelijke groet,
Derk Jan Poel

DIACONALE ONDERWERPEN

- 06 Armoede en schulden
- 14 Echtscheiding
- 20 Eenzaamheid
- 28 Mantelzorg
- 34 WMO
- 38 Groene diaken
- 44 Zorg voor vluchtelingen

Mijn dochtertje is blij dat ze in de zomervakantie jarig is, want op school trakteren zit er gewoon niet in.

Cijfers over armoede

- › Er zijn 170 voedselbanken in Nederland. In 2019 moesten daar 151.000 mensen, waaronder 33.000 kinderen, gebruik van maken. Dat is 2,5 keer een volle Arena.
- › Er zijn meer dan 700.000 huishoudens met ernstige betalingsproblemen en van alle huishoudens kampt 30% met schulden buiten de hypotheek om.
- › In 2019 lag de lage inkomensgrens voor een alleenstaande op 1.090 euro per maand. Voor een paar met twee minderjarige kinderen was dat 2.080 euro.
- › In 2019 hadden ruim één miljoen mensen een inkomen onder de lage-inkomensgrens.
- › Een op de negen kinderen groeit op in armoede.

Armoede en schulden

Een forse groep Nederlanders leeft in armoede: ouderen, alleenstaanden, gezinnen, vluchtelingen, psychisch zieken en gehandicapten. Traditioneel heeft de diaconie een taak in het steunen van mensen in armoede of met schulden. Grote kans dat je daar als diaken een keer mee te maken krijgt. Maar wat is eigenlijk armoede? En wat kun je er aan doen? In dit hoofdstuk vind je achtergrondinformatie en praktische handreikingen.

Wanneer ben je arm?

We noemen mensen arm wanneer ze langere tijd niet kunnen voorzien in goederen en diensten die door onze samenleving als minimaal noodzakelijk worden gezien. Dat gaat dus allereerst over de dagelijkse levensbehoeften, zoals eten en drinken, kleding, huur, gas, water en licht en de zorgverzekering. Maar daarnaast gaat het ook over de dingen die nodig zijn om mee te kunnen doen in onze samenleving. We hebben het dan over het lidmaatschap van een sportclub of vereniging, het verjaardagsfeestje van je kind of bijvoorbeeld toegang tot internet.

- › Armoede hangt dus af van wat in een samenleving als minimaal noodzakelijk wordt gezien. .
- › De laatste jaren neemt het aantal mensen met schulden sterk toe
- › Schulden kunnen heel verschillende oorzaken hebben.
- › De gevolgen van armoede en schulden zijn schrijnend en ingrijpend
- › Voorkomen is beter dan genezen.
- › Door samen te werken, kun je meer betekenen

Armoede hangt dus af van wat in een samenleving als minimaal noodzakelijk wordt gezien.

Daarmee is het een relatief begrip. Armoede in Nederland is daarom ook niet te vergelijken met armoede in landen waar hongersnood en droogte heersen. Ook is armoede in het Nederland van nú heel wat anders dan armoede in het Nederland van net na de oorlog. Zeventig jaar geleden golden immers heel andere normen voor wat als minimaal noodzakelijk werd gezien.

Waar zie jij armoede in je eigen omgeving?

In de schulden

Schulden kunnen iedereen overkomen, of je nou een minimum inkomen hebt, een modaal of hoog inkomen. Wanneer je van weinig moet rondkomen, zijn schulden zo gemaakt. Ook bij ingrijpende gebeurtenissen in het leven, zoals het overlijden van een partner, echtscheiding of werkloosheid is er een verhoogde kans op schulden. Uit onderzoek blijkt dat bijna zestig procent van de mensen met een betalingsachterstand te maken heeft gehad met een dergelijk life-event. Dergelijke ingrijpende gebeurtenissen veroorzaken een stapeling van onverwachtse kosten of een terugval in het inkomen. De complexe regelgeving verergert de situatie vaak. **De laatste jaren neemt het aantal mensen met schulden sterk toe.**

In sommige Vinexwijken eindigt de helft van alle huwelijken in echtscheiding. Daar doet zich inmiddels een nieuw fenomeen 'bankslapers' voor. Vaders of moeders die gedwongen thuis blijven wonen, omdat het financieel niet mogelijk is om te scheiden.

Met name het ontbreken van een duidelijk overzicht in de nieuwe situatie is een belangrijke veroorzaker van de financiële problemen. Daardoor kan vrij snel een stapeling van schulden ontstaan, waarbij de incassokosten fors kunnen oplopen. Het is belangrijk dat je als diaken een vinger aan de pols houdt, wanneer dergelijke life-events zich in jouw gemeente voordoen.

Typen schulden

Schulden hebben verschillende oorzaken. We onderkennen er zes:

Aanpassing: Mensen kunnen in de problemen raken door veranderingen in inkomsten en uitgaven als gevolg van ingrijpende levensgebeurtenissen.

Compensatie: Door het kopen van dingen compenseer je je negatieve gevoelens.

Overbesteding: Schulden die ontstaan doordat je meer uitgeeft dan je aan inkomsten hebt.

Overleven: Wanneer je inkomen niet hoog genoeg is, raak je door je gewone vaste lasten in de schulden.

Gedrag: Je gedrag (nochalance, verslaving, etc.) kan een oorzaak zijn van schulden.

Overige oorzaken: Denk hierbij aan bureaucratische traagheid, fouten (de toeslagen affaire), of bijvoorbeeld gebrek aan kennis (niet weten hoe formulieren ingevuld moeten worden).

Problematische schulden

De schuldenproblematiek in Nederland is groot. In 2015 had bijna een op de vijf Nederlandse huishoudens risicovolle of problematische schulden. We spreken over risicovolle schuldsituaties wanneer een huishouden de problemen nog zelf kan oplossen, al is dat zonder hulp vaak erg zwaar. De betalingsverplichtingen kunnen net worden nagekomen, maar de geringste tegenslag is voldoende om financieel vast te lopen.

Bij een problematische schuldsituatie is er zonder hulp geen uitweg. Schulden zijn problematisch wanneer deze zo hoog zijn dat ze onmogelijk in drie jaar kunnen worden afgelost. In deze situaties lossen mensen vaak helemaal niets meer af van het oorspronkelijk schuldbedrag. Door alle bijkomende kosten lopen de schulden verder op. Zo raken mensen dieper in de financiële problemen. Verwijs bij problematische schulden altijd door naar de schuldhulpverlening van de gemeente.

Mensen die bij de schuldhulpverlening aankloppen, hebben gemiddeld een schuld van 43.300 euro en 14 schuldeisers.

Als ik op de 25e mijn uitkering krijg, dan gaat het grootste deel daarvan voor de 28e al op aan vaste lasten. Daarna ben ik elke dag bezig om met mijn dochtertje te overleven, tot ik de volgende uitkering ontvang. Ze is blij dat ze in de zomervakantie jarig is, want op school trakteren zit er gewoon niet in.

Weten of er sprake is van problematische schulden? Doe de checklist op www.eerstehulpbijschulden.nl/checklist-schuldensituatie.

Laaggeletterheid

Schulden en laaggeletterdheid gaan hand in hand. Ruim twee en een half miljoen Nederlanders hebben grote moeite met lezen, schrijven of rekenen. Dat maakt het lastig om jezelf te kunnen redden en het vergroot de kans op armoede sterk. Bijna honderdduizend mensen leven daardoor in armoede. Juist deze mensen komen niet makkelijk bij de schuldhulpverlening binnen. Ze weten vaak niet zelf de juiste weg te vinden. Wees je hiervan bewust en heb oog voor de taal- en rekenvaardigheden van mensen.

Wanneer blijkt dat iemand moeite heeft met taal of rekenen, is het belangrijk om daar rekening mee te houden in je communicatie. Gebruik eenvoudige taal en richt je op het op orde krijgen van de administratie. Maak het daarnaast op het juiste moment bespreekbaar en verwijst door naar lokaal lesaanbod. Kijk voor meer informatie op www.lezenenschrijven.nl.

Gevolgen

De gevolgen van armoede en schulden zijn schrijnend en ingrijpend. Het verkleint je kansen op opleiding, goede gezondheid, prettig wonen, werk en relaties. Als je arm bent, is meedoen in de samenleving lastig. Want hoe betaal je de benzine of treinkaartjes, verjaardagskadootjes, contributie of dat tikkie voor het gezellige etentje? Armoede en financiële zorgen kunnen leiden tot sociaal isolement, depressie, gezondheidsklachten, relatieproblemen en echtscheiding. Door de aanhoudende stress blokkeer je en ben je niet meer in staat om de juiste actie te ondernemen. Gebrek aan bandbreedte heet dat. Uit onmacht verdwijnt de post ongeopend in een la, terwijl de schuld alleen maar verder groeit.

“Ik overzie het niet meer...” verzuchtte de man toen hij zich in Ede meldde bij Schuldhulpmaatje. Hij was zzp’er in de bouw. Uit angst voor deurwaarders sliep hij al maanden in zijn auto. In de kofferbak vonden ze twee kratten met onaangerode post.

Google eens op ‘Waarom arme mensen domme dingen doen’, een boeiend artikel van de Correspondent.

Doorbreek het taboe

Het spel Taboedoorbrekers bestaat uit 40 vragen, stellingen en uitspraken voor een goed gesprek over geld en schulden, eenzaamheid en hulp, werk en perspectief. Hoe meer mensen erover praten, hoeveel eerder het taboe wordt doorbroken. Bestel het spel gratis op www.samenhartvoormensen.nl.

Helpen als diaconie

Vanouds hebben kerken zich ingezet voor mensen die kampen met armoede en schulden. Ze doen dat vanuit het geloof dat God omziet naar kwetsbare mensen. En dat Hij dat ook van ons verlangt. Wat kun je als diaconie doen?

Werk aan preventie

Voorkomen is beter dan genezen.

Kerken kunnen een belangrijke rol spelen op het terrein van preventie door het taboe op schulden te doorbreken in hun gemeenschappen en buurten. Breng geregeld het thema geld en geldzorgen onder de aandacht door bijvoorbeeld presentaties of een themadienst. Ook kun je over dit thema op website en in het kerkblad publiceren.

Daardoor maak je het mensen met geldzorgen makkelijker om hulp te vragen. De website www.samenhartvoormensen.nl biedt diverse materialen op het terrein van inspiratie, informatie en ideeën om mee aan de slag te gaan. Ook vind je er allerlei materialen om het gesprek over schulden in kerken op gang te brengen.

Doorverwijzen

Als er sprake is van problematische schulden (schulden die niet binnen drie jaar afgelost kunnen worden), als schuldeisers niet willen meewerken aan een regeling of als er sprake is van een crisissituatie (huisuitzetting, afsluiting van gas, water of electra e.d.) is het nodig om door te verwijzen.

Neem dan gelijk contact op met de schuldhulpverlening bij de gemeente.

Ik overzie het niet meer...

Intussen kun je als diaconie helpen om de schulden te inventariseren en om de financiële situatie te stabiliseren. Ook kun je helpen bij het invullen en verzamelen van stukken.

Hulp bij administratie

Veel mensen ervaren een grote hoeveelheid drempels en bureaucratie wanneer ze hulp vragen. Er is daarom behoefte aan plekken waar men de weg weet naar de juiste instanties en regelingen. Ook is er behoefte aan hulp bij de administratie, dicht bij huis, in een persoonlijke sfeer. Creëer of doe mee met laagdrempelige plekken waar mensen geholpen worden met hun administratie of met het invullen van formulieren en waar ze begeleid worden naar de juiste instanties. Hier kun je ook trainingen verzorgen in budgetteren en in het vergroten van digitale vaardigheden.

Biedt materiële en praktische hulp

Diaconieën zijn op allerlei manieren betrokken bij armoedebestrijding. Naast het geven van financiële ondersteuning, kun je ook materiële hulp bieden via voedselbank, kledingbank en maaltijdprojecten. Verder kun je praktisch meehelpen met bijvoorbeeld het stofferen en schilderen van een woning, via een eigen klusteam of met behulp van stichting Present. Ook kun je als plaatselijke kerken samenwerken met Schuldhulpmaatje in het ondersteunen van mensen met schulden. Via een lokale Schuldhulpmaatje stichting helpen getrainde schuldhulpmaatjes mensen financieel weer orde op zaken te stellen.

Werk samen

Als je als kerk concreet aan de slag wil met armoedebestrijding in jouw dorp of stad, dan is het belangrijk om eerst te kijken naar wat er al gedaan wordt. Er zijn immers veel kerken, inloophuizen en noodfondsen actief, naast de gemeentelijke organisaties en lokale Initiatieven. In steeds meer plaatsen werken kerken samen in een diaconaal platform en met organisaties als SchuldHulpMaatje, Present of Hulp in de Praktijk. **Door samen te werken, kun je meer betekenen.** Inventariseer daarom het aanbod in jullie eigen omgeving. Gebruik daarvoor de sociale kaart van de burgerlijke gemeente. Ook kun je onder kerkleden navragen wie in welke organisatie actief is, dat kan ook nuttige informatie opleveren. Kortom, kijk wat er al gedaan wordt en sluit je aan bij bestaande initiatieven. Schuif daarnaast aan bij overleggen van buurt- en wijkteams.

Door als kerken en maatschappelijke organisaties samen te werken, kun je meer betekenen voor mensen in armoede en schulden. Daarbij zijn de persoonlijke contacten, de aandacht en het luisteren naar levensverhalen van mensen ontzettend waardevol. En juist daarin ligt voor een belangrijk deel de kracht van kerken.

Welke lokale initiatieven ken je op het terrein van armoede en schulden? Op welke manier zijn jullie daar als diaconie bij betrokken? Welke nieuwe mogelijkheden zie je?

SchuldHulpMaatje

SchuldHulpMaatje is opgericht in 2010 op initiatief van de landelijke kerken en werkt zowel lokaal als landelijk effectief samen met kerken, overheid en maatschappelijke organisaties. Getrainde maatjes bieden begeleiding en ondersteuning aan mensen met financiële problemen. Wanneer er weer overzicht en rust is, leren zij hoe je in de toekomst schuldenvrij kunt blijven. Niet alleen een overzichtelijke administratie, ook financieel gedrag komt daarbij ter sprake. Dankzij de ondersteuning van deskundig getrainde maatjes slagen veel meer mensen erin om hun schulden af te lossen, maar ook schuldenvrij te blijven. Bij complexe of langdurige hulpvragen kan je als kerk een beroep doen op de kennis en de vrijwilligers van SchuldHulpMaatje.

Thema financiële steunverlening

Wil je weten hoe je als diaconie concrete steun verleent in situaties van armoede en schulden? En hoe je mensen met financiële problemen op het spoor komt? Blader dan door naar het thema 'financiële steunverlening' verderop in deze brochure.

Echtscheiding

De gemeente als warm bad?

Ineens is daar het bericht: wij gaan scheiden! Het slaat in als een bom. Onaangenaam verrast, verontwaardigd en misschien ook wel verlegen. Onverwacht of mogelijk zag je het al wel aankomen. Wat moet je? Is het nog te repareren? Hoe zou je kunnen helpen als er niets meer te redden is? Wat kan dan je rol zijn? Deze vragen geven aan dat er een spanningsveld ligt als je om mensen heen wilt staan die in een scheiding terecht komen. Een spanning die zich laat vangen in twee woorden: verlegenheid en verlangen.

Verlegenheid en verlangen

Allereerst is het belangrijk om je te realiseren dat een scheiding veel meer mensen treft dan twee personen. Het raakt kinderen, als die er zijn, maar ook vrienden, familie, burens, collega's en ook de huisgroep of bredere groep binnen de kerkelijke gemeente. Voor iedereen roept dat verschillende gevoelens op. Je kan verbolgen zijn dat je pas wat hoort als het al te laat is. Misschien voelde je je al machteloos omdat je het zag aankomen. Of je bent opgelucht. Verdriet of verslagenheid, ongeloof of het gevoel te moeten kiezen tussen één van beide. Die gevoelens maken het complex en beladen.

Wat het mogelijk nog ingewikkelder maakt is dat, hoewel het stel gaat scheiden, de relatie op een andere manier blijft bestaan. Dat geldt zeker als er kinderen in het gezin zijn, maar ook zonder kinderen is dit het geval. Het stel stopt met hun relatie, maar er blijft iets over van die relatie. Door de geschiedenis en kinderen die ze samen hebben, maar ook vrienden en familie. **Voor iedereen verandert de relatie.** Het is belangrijk om daar aandacht voor te hebben en richting al die betrokken ook iets te doen.

Hier kan verlegenheid een duidelijke rol spelen. Verlegenheid vanuit het stel en verlegenheid vanuit de omgeving. Voor een stel is het vaak lastig om aan te geven waar en wanneer hulp nodig zou zijn. Het is überhaupt de vraag of je dat in alle kwetsbaarheid wel zou willen. **Veroordeling en wat al niet meer ligt op de loer.** Verlegenheid speelt ook parten bij de omgeving. Mag je helpen, moet je dan kiezen voor de een of de ander, wat kan je doen?

- › Voor iedereen verandert de relatie.
- › Veroordeling en wat al niet meer ligt op de loer
- › Neem tijd en ruimte om in kaart te brengen wie het raakt.
- › Met de sociale kaart in de hand kan je verkennen op welke gebieden je hulp nodig hebt.
- › Realiseer dat een hulpvraag vaak niet gelijk duidelijk is.
- › Het is van belang om een duidelijke termijn vast te stellen bij de hulp die is ingezet.
- › Wat zou het mooi zijn als de gemeente ook na een echtscheiding een warm bad is

Maar ook verlangen speelt een rol. Want hoewel gebrokenheid je raakt en soms ook verlamd, verlangen we allemaal naar heelheid. Het roept diepe dingen wakker als: deze wereld is niet oké zoals we hem meemaken, en we dragen er verdorie ook zelf aan bij. We verlangen naar een plek waar het wel allemaal goed is. We willen en mogen (of zelfs moeten) nu al bijdragen om iets van dat goede voor elkaar te krijgen. Hoe kan je dan tussen verlegenheid en verlangen dát laten gebeuren wat hoop geeft, wat perspectief geeft?

De kerk kan hierin een belangrijke rol spelen. Denk aan bemiddeling, verzoening, herstel en, niet onbelangrijk, het helpen om Jezus te volgen als je machteloos in de crisis van je relatie staat. Hoewel niet strikt te scheiden, is de insteek in dit hoofdstuk voornamelijk diaconaal. We geven hiervoor een paar concrete handreikingen.

Iedereen in beeld

Om te beginnen is het van belang dat iedereen (inclusief het stel zelf) zich gekend en geliefd weet. Het lijkt een open deur, maar het is o zo belangrijk dat iedereen zijn hart kan luchten. Het stel, de kinderen, maar ook de huisgroep of kring van vrienden. Voor je verdergaat, moet je deze stap zetten. Het raakt iedereen in meerdere of mindere mate. **Neem tijd en ruimte om in kaart te brengen wie het raakt.** Organiseer een luisterend oor. Voor de kinderen kan dat een kinderwerker of een door hen gekozen vertrouweling zijn. Voor de volwassenen ben jij dat misschien als diaken of ouderling, maar dat hoeft niet per se.

Kind van de rekening

Wil je meer weten over de hulp aan kinderen bij echtscheiding? Kijk dan op onze website voor het artikel 'Kind van de rekening'.

Denk er over na of je een aanspreekpunt voor beide partners wil of dat elke partner een eigen contactpersoon heeft. Stem dit af met betrokkenen.

Hulpvragen helder

Als je dan in gesprek bent met elkaar, hoef je het niet alleen te hebben over hoe je dit raakt. Spreek ook met elkaar door hoe je geholpen wilt worden en hoe je wilt helpen. Dit verschilt uiteraard per betrokkene. Er kan zowel een hulpvraag als een hulpaanbod zijn.

Soms heb je geen idee op welke vlakken je hulp kunt vragen of geven. Een sociale kaart is dan een handige leidraad. Daarin werkt men vaak met domeinen die aangeven op welk gebied hulp gegeven kan worden. Huisvesting, financiën, geestelijke zorg, juridische zorg, lichamelijke zorg, zorg voor jeugd en gezin (huiselijke relaties), zorg omtrent verslaving, maatschappelijke participatie, werk en inkomen. **Met de sociale kaart in de hand kan je verkennen op welke gebieden je hulp nodig hebt.** En waar je die hulp buiten je kerkelijke gemeente kan zoeken en aanbevelen.

Maar ook binnen de gemeente is er hulp mogelijk. Denk aan het netwerk dat graag om dit stel heen wil staan. Wie weet heeft iemand een huis of ruimte waar tijdelijk een van de twee kan wonen. Misschien zijn er mensen die tijdelijk willen koken voor dit gezin, of die als vertrouweling een luisterend oor kunnen bieden.

Realiseer dat een hulpvraag vaak niet gelijk duidelijk is. Soms moet je even onderweg zijn om helder te krijgen wat er nodig is. Gedurende het proces kan de vraag ook veranderen. Verken dus regelmatig op welke vlakken er een hulpvraag is of lijkt aan te komen.

Proces bewaken

Je bent met elkaar onderweg, de hulp is helder en iedereen is gezien en gehoord. Blijf dan de vinger aan de pols houden. Blijf oog houden voor wat het oproept. Je staat middenin een gebroken situatie, waarbij je soms aan alle kanten het onvermogen kan voelen. Niet in de laatste plaats bij jezelf.

Het is van belang om een duidelijke termijn vast te stellen bij de hulp die is ingezet. Niet zozeer om de hulp te beperken of eindig te laten zijn. Maar wel om verwachtingen helder te hebben tussen alle betrokkenen. Het voorkomt onbeantwoorde verwachtingen of het gevoel van een gebed zonder eind. Daarnaast geeft een termijn de mogelijkheid te evalueren en op basis daarvan verder te gaan, bij te sturen of hulp te stoppen. Dat is goede zorg voor iedere betrokkene.

Hoopvol onderweg

Je voelt wellicht verlegenheid bij de gebrokenheid die er zomaar kan zijn. Maar daarnaast hopelijk ook een diep verlangen dat de kerk een plek is waar in die gebrokenheid hoop klinkt en wordt ervaren. **Wat zou het mooi zijn als de gemeente, ook na een echtscheiding, een warm bad is,** waarin de liefde van Christus werkelijk gevoeld wordt, in aandacht, zorg, bezoek, praktische hulp. De handreikingen in dit hoofdstuk willen je daarbij helpen.

Hoe coördineer je zorg rond kwetsbare situaties waarin je te maken krijgt met echtscheiding. kort samengevat:

1. Breng in kaart wie het raakt. Zorg dat je dit overzicht krijgt. Niet dat jij elk gesprek hoeft te voeren, zet liever juist mensen in die goed passen en aansluiten bij de mensen in het netwerk. Maar houdt het overzicht over wie op welke plek hulp geeft en hulp nodig heeft.
2. Belangrijk daarbij is dat je alle hulpvragen boven tafel krijgt en daarnaar blijft zoeken.
3. Kijk daarbij verder dan de eigen gemeente. Zorg dat je de sociale kaart kent om buiten en binnen de gemeente te kunnen doorverwijzen.
4. Als je onderweg bent, hou dan alles goed in de gaten. Zorg dat je het proces overziet en bewaakt.

Leestip voor diakenen

Bijbellezen en bidden. We weten allemaal hoe belangrijk dat is. Maar sta je wel eens stil bij het belang ervan voor je werk als diaken?

Deze brochure geeft je praktische tips en verschillende mogelijkheden voor Bijbellezen en bidden in je werk als diaken.

Eenzaamheid

“Wij zijn niet gemaakt om alleen te zijn. Wat de zon is voor planten, is aandacht voor mensen.”

- Ivan Wolffers

Er zijn tegenwoordig klets-kassa's voor mensen die om een praatje verlegen zitten. Bij deze kassa's is er net even wat meer aandacht voor klanten. Want iedereen heeft behoefte aan aandacht en contact. Méér dan een miljoen Nederlanders voelt zich sterk eenzaam. Wat veroorzaakt die eenzaamheid? Welke gevolgen heeft het? En wat kun jij er als diaken mee? Daarover gaat dit hoofdstuk.

Eenzaamheid

Eenzaamheid is een gemis aan betekenisvolle contacten.

Er zijn grofweg twee soorten eenzaamheid. **Sociale** eenzaamheid draait om minder sociale contacten met andere mensen dan je zou willen. Denk aan het missen van vrienden, collega's, burens of mensen waar je een hobby mee deelt. Bij **emotionele** eenzaamheid mis je iemand aan wie je je verhaal kwijt kunt, een partner, familielid of vriend die je begrijpt. Iemand met wie je je gevoel kunt delen en met wie je een emotioneel hechte band ervaart. Deze vorm van eenzaamheid is misschien wel het moeilijkst te doorbreken. Eenzaamheid is een complex probleem dat onder alle leeftijden en in alle lagen van de bevolking voorkomt. Zo'n 30% van de Nederlanders is eenzaam en 10% daarvan zelfs aanhoudend en in ernstige mate. Ook in de kerk komt eenzaamheid voor.

Voel jij je wel eens eenzaam?

- › Eenzaamheid is een gemis aan betekenisvolle contacten.
- › Eenzaamheid kent diverse oorzaken en dat maakt het een taai probleem.
- › We zijn allemaal druk
- › Mensen die eenzaam zijn, lopen daar niet mee te koop

Gevolgen

Iedereen kan zich een periode meer of minder eenzaam voelen. In die zin is eenzaamheid een onderdeel van het leven, net als bijvoorbeeld verdriet. Het wordt een probleem, wanneer de eenzaamheid langer duurt. Het kan dan leiden tot serieuze gezondheidsproblemen zoals depressie, slaapstoornissen, zelfverwaarlozing en ongezond gedrag. Een chronisch gevoel van eenzaamheid is even ongezond als het roken van een pakje sigaretten per dag! Een gevoel van eenzaamheid leidt er soms toe dat je je juist nog verder terugtrekt. Omdat je weinig sociale contacten hebt, denk je dat anderen je niet leuk vinden. Dus ga je sociale gelegenheden uit de weg. Waardoor je vervolgens nog eenzamer wordt. Eenzaamheid werkt zo als een neerwaartse spiraal.

Oorzaken

Eenzaamheid kent diverse oorzaken en dat maakt het een taai probleem. Relaties kunnen veranderen of moeilijk zijn. Denk aan het overlijden van een partner of echtscheiding. Zoals meneer Jansen die, na 52 jaar huwelijk, sinds een jaar weduwe is. Hij zegt: "Ik ga elke dag twee keer naar de supermarkt bij mij om de hoek. Even een praatje maken met de meiden van de kassa. Sinds het overlijden van mijn vrouw zijn dat voor mij de enige momenten waarop ik wat aanspraak heb.". Ook mét een partner kun je je overigens eenzaam voelen, wanneer je van je partner geen emotionele steun ervaart of als je elkaar niet meer begrijpt.

Eenzaamheid ontstaat ook door veranderende omstandigheden, zoals bij een verhuizing of het verliezen van je baan of je gezondheid. Dit soort veranderingen kunnen grote impact hebben op je sociale leven. Denk hier ook aan mantelzorgers. Wat blijft er door de zorg die ze geven, soms weinig ruimte over om contacten te onderhouden.

Verder kunnen persoonlijke eigenschappen het maken van contact bemoeilijken. Denk aan een gebrek aan sociale vaardigheden, een negatief zelfbeeld of het hebben van weinig zelfvertrouwen.

‘Ik ga elke dag twee keer naar de supermarkt bij mij om de hoek. Even een praatje maken met de meiden van de kassa. Sinds het overlijden van mijn vrouw zijn dat voor mij de enige momenten waarop ik wat aanspraak heb.’

Een beperking of het verlies van gezondheid door ziekte of ouderdom kan er voor zorgen dat je niet gemakkelijk bij anderen op bezoek kunt. Voor mensen met een psychiatrische aandoening is contact leggen en onderhouden moeilijk. Ook dát veroorzaakt eenzaamheid. Tenslotte kan ook de manier waarop we onze samenleving hebben ingericht, eenzaamheid in de hand werken. Ouderen wonen zo lang mogelijk thuis. Ouders en kinderen wonen regelmatig verder bij elkaar vandaan. **We zijn allemaal druk.** Steeds meer contacten en dienstverlening vindt in de digitale wereld plaats. Mensen die geen digitale vaardigheden hebben, voelen zich vaak buitengesloten.

Wat herken je van deze oorzaken in jouw gemeente? Hebben jullie mensen die eenzaam zijn in beeld? Wat gaat goed? Wat kan beter?

Risicogroepen

We weten uit onderzoek dat bepaalde groepen mensen een groter risico lopen om zich eenzaam te voelen. Je kunt dan denken aan mensen met een psychische kwetsbaarheid, mensen met een migratie-achtergrond, ouderen,

gescheiden mensen, langdurig belaste mantelzorgers, mensen met een beperking en dak- en thuislozen. Het is van belang om bij deze groepen vroegtijdig attent te zijn op signalen van eenzaamheid.

Het lijkt misschien vanzelfsprekend dat jongeren vrienden hebben. Toch is er een grote groep jongeren in Nederland die zichzelf alleen voelt. Uit cijfers blijkt dat bijna vier op de tien jongeren tussen 19 en 34 jaar aangeven dat ze eenzaam zijn. Bijna een op de tien is zelfs zeer eenzaam.

Eenzaamheid op het spoor

Mensen die eenzaam zijn, lopen daar niet mee te koop. Je moet actief aan de slag om eenzaamheid te signaleren. Let op bepaalde levensgebeurtenissen en houdt de vinger aan de pols bij situaties van ontslag, echtscheiding, overlijden van een geliefde, ziekte met blijvende gevolgen, etc. Het zijn dit soort situaties die de kans op vereenzaming groter maken.

Bepaalde signalen kunnen wijzen op eenzaamheid. Denk aan verslechterde persoonlijke verzorging, vermoeidheid, een negatief zelfbeeld en weinig zelfvertrouwen, weinig sociale contacten of juist mensen op afstand houden. Dergelijke signalen hoeven niet te betekenen dat iemand zich eenzaam voelt, maar kunnen wel aanleiding zijn voor een gesprek.

Leg contact met sleutelpersonen in de wijk, zoals gebiedsmakelaars, actieve buurtbewoners, huisartsen, wijkteam-medewerkers en wijkverpleegkundigen. Investeer in relaties met buurt-, zorg- en welzijnsorganisaties. Verken initiatieven die er al zijn en sluit je daarbij aan, dan kom je eenzaamheid vanzelf op het spoor.

Ken jij in je omgeving mensen die eenzaam zijn?

Bespreekbaar maken

Eenzaamheid is een lastig onderwerp om over te praten. Er rust een taboe op. Mensen die eenzaam zijn, denken soms dat het hun eigen schuld is en schamen zich daarvoor. Het is daarom belangrijk dat je hen serieus neemt en als gelijkwaardig ziet. Neem de tijd en zorg voor een vertrouwde omgeving als je een gesprek over eenzaamheid aangaat. Iemand zal dan makkelijker open en eerlijk antwoorden. Als je vermoedt dat iemand eenzaam is, vraag dan voorzichtig door en laat je niet te snel tevreden stellen. Hieronder vind je een aantal suggesties voor vragen. Probeer te ontdekken waar het gevoel van eenzaamheid vandaan komt en vanaf wanneer (welke gebeurtenis of fase in het leven) het is ontstaan.

Samen rond een pan soep

“Ik weet wat het is om eenzaam te zijn.” De van oorsprong Egyptische Tarek kent het klappen van de zweep: gedoe met overheden en werk, scheidingen, geen familie, depressiviteit. Maar als hij over Buurtsoep praat, klinkt bovenal dankbaarheid. “Hier voelt het alsof ik er niet alleen voor sta. Mensen geven om me. Het voelt als familie.” In Katwijk zet de Pniëlkerk twee keer per maand haar deuren open voor een buurtsoep. Meer weten over buurtsoep?

Ga naar www.kerkindebuurt.nl.

Soms hangt het samen met het verliezen van een partner of een verbroken vriendschap. Soms heeft het te maken met een dagelijks ritme of patroon vol bezigheden dat abrupt is opgehouden, door ziekte, werkloosheid, pensionering of zelfs vakantie. Bespreek welke contacten iemand heeft met vrienden, familie, collega's, kennissen, burens, gemeenteleden en schrijf deze op. Inventariseer daarna wat iemand leuk vindt om te doen. Waar beleeft hij of zij plezier aan? Denk aan sporten, werken, kerkelijke activiteiten, wandelen, winkelen, lezen, klussen e.d. Ga samen eens na: waar is de ander goed in en waarvan zouden anderen plezier kunnen hebben? Welke gaven en talenten heeft iemand om van uit te delen? Mogelijk biedt dit aanknopingspunten om mee aan de slag te gaan.

- › Hoe is het met je? Hoe voel je je?
- › Er is helaas geen standaardoplossing voor eenzaamheid.
- › Ik ben nooit gevraagd
- › Betrek de doelgroep bij het bedenken, organiseren en uitvoeren van de activiteit.

Suggesties voor vragen

- › **Hoe is het met je? Hoe voel je je?** Neem de tijd voor deze vraag!
- › Hoe was jouw dag vandaag? Wat heb je vandaag gedaan?
- › Zou je leuke dingen met anderen willen doen?
- › Mag ik je vragen of je je wel eens eenzaam voelt? Vind je het goed om het daar over te hebben?
- › Bij wie kun je terecht als er wat is?
- › Bij wie voel je je op je gemak?
- › Op welke momenten of in welke situaties speelt het eenzame gevoel?
- › Wanneer ben je je eenzaam gaan voelen?
- › Wat heb je nodig als je je eenzaam voelt?
- › Wat doe je als je je eenzaam voelt?
- › Wat hoop of verwacht je van anderen als je eenzaam bent?

[Kijk voor meer informatie naar de handout in gesprek over eenzaamheid van Movisie.](#)

Wat kan je doen?

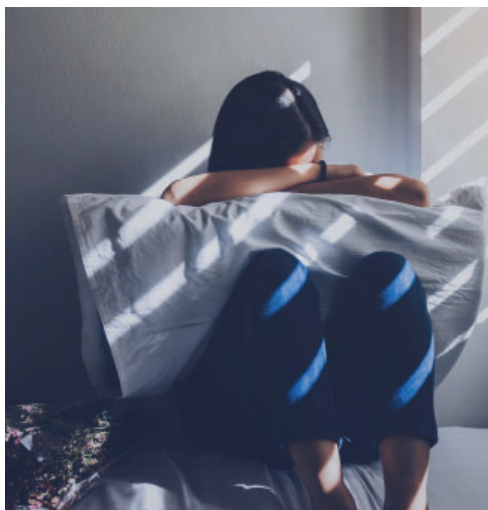
Er is helaas geen standaardoplossing voor eenzaamheid. Wat kun je dan doen? We geven een aantal denkrichtingen.

Biedt praktische ondersteuning

Dit kan een belangrijke eerste stap zijn bij het verminderen van eenzaamheid. Denk bijvoorbeeld aan het helpen met administratie, bieden van vervoer en het ontlasten van mantelzorgers. Soms moeten praktische problemen eerst verholpen zijn, voordat mensen ruimte in hun hoofd hebben om hun contacten te verbeteren.

Help bij het maken van contact

Als het mensen niet goed lukt om zelf contact te organiseren, kun je hierbij ondersteunen. Denk dan aan maatjesprojecten, bezoekerroosters en lotgenotencontact. Stimuleer gemeenteleden om zieken of ouderen te bezoeken. Dit kan bij mensen thuis zijn of bij een ziekenhuis of bejaardenhuis in de buurt. Iedereen kan een praatje of een wandeling maken.

Help bij het vinden van een maatschappelijk gewaardeerde rol

De meest genoemde reden waarom mensen geen maatschappelijke activiteiten ondernemen is **'ik ben nooit gevraagd'**. Alleen al mensen vragen kan hen over de drempel helpen. Herhaling blijkt daarbij vaak nodig en niet na de eerste keer opgeven blijkt positief bij te dragen aan het uiteindelijke betrekken van mensen. Verken de talenten van mensen. Wat doen zij graag en welke wensen hebben zij voor de toekomst?

Help bij het vinden van afleiding

Als mensen iets doen wat ze leuk vinden, kan het gevoel van eenzaamheid naar de achtergrond verdwijnen. Ook kan het leiden tot een toename van het zelfvertrouwen: 'ik ben hier goed in'. En het levert gespreksstof op voor contact met anderen die dezelfde interesse hebben.

Biedt ontmoetingsmogelijkheden

Organiseer een club met en voor mensen met dezelfde interesses. Denk bijvoorbeeld aan het organiseren van een wandelclub, leesclub of kookclub. **Betrek de doelgroep bij het bedenken, organiseren en uitvoeren van de activiteit.** Of organiseer een inloopochtend in je kerkgebouw en nodig actief mensen uit de buurt en wijk uit.

Cursussen

Er zijn diverse cursusmogelijkheden. Zo zijn er vriendschapskursussen voor mensen die meer uit hun vriendschappen willen halen of nieuwe vriendschappen willen leggen. Ook trainingen in sociale vaardigheden kunnen mensen die eenzaam zijn helpen makkelijker nieuwe vrienden te maken. Wijs op het werkboek 'Stop eenzaamheid zelf'. Met behulp van dit werkboek leer je in dertien weken hoe je eenzaamheid aan kunt pakken.

Hoeveel eenzaamheid komt er voor in de wijk waar jullie kerk staat? Wat zou je met en voor hen kunnen organiseren?

Tip: Op Opkijken.nl vind je een dossier over eenzaamheid (www.opkijken.nl/eenzaamheid). Naast algemene informatie en materialen voor verschillende doelgroepen, vind je er een pakket voor een themadienst met o.a. een preekchets over eenzaamheid.

Mantelzorg

Mantelzorg is zorg

- › meer dan in een persoonlijke relatie gebruikelijk is.
- › die familieleden, vrienden, kennissen of buren vrijwillig en onbetaald verlenen.
- › aan personen in familie, huishouden of sociaal netwerk vanwege fysieke, psychische of verstandelijke beperkingen.

In Nederland geven jaarlijks circa 4,4 miljoen mensen hulp aan hun partner, familie, vriend of buur, die hulp nodig heeft vanwege lichamelijke, psychische, verstandelijke beperkingen of ouderdom. We noemen dit mantelzorg, wanneer die hulp meer is dan in de betreffende relatie (als partner, ouder of bijv. huisgenoot) gebruikelijk is. Mantelzorgers geven zorg omdat zij een persoonlijk band hebben met degene voor wie zij zorgen. Het zijn dus geen beroepsmatige zorgverleners.

Mantelzorg

De bereidheid om voor elkaar te zorgen is groot. De laatste jaren realiseren we ons meer en meer het belang van mantelzorg, vooral ook omdat ouderen langer zelfstandig blijven wonen. **Mantelzorg vormt een belangrijk onderdeel van de zorg.** Het wordt ook wel het fundament van de gezondheidszorg genoemd. Ook voor diakenen is mantelzorg een punt van aandacht.

- › De bereidheid om voor elkaar te zorgen is groot.
- › Mantelzorg vormt een belangrijk onderdeel van de zorg
- › Mantelzorg en vrijwilligerswerk zijn niet hetzelfde.
- › Een behoorlijk deel van de mantelzorgers voelt zich overbelast.
- › Toch vraagt niet elke mantelzorger even gemakkelijk om hulp.
- › Het netwerk om een mantelzorger is van groot belang.
- › Zorg dat je goed in beeld hebt wie in jouw gemeente mantelzorger is.
- › Ken je sociale kaart.
- › Heb ook oog voor de soms lastige financiële situatie van mantelzorgers.

Cijfers

- › 1 op de 3 Nederlanders van 16 jaar en ouder gaven in 2019 mantelzorg, dit zijn circa 5 miljoen mantelzorgers
- › 830.000 mantelzorgers geven zowel langdurig (meer dan 3 maanden) als intensief (meer dan 8 uur per week) hulp
- › 9,1% van de mantelzorgers voelt zich zwaar belast (460.000 mantelzorgers)
- › Ongeveer 5 op de 6 mantelzorgers geniet van de leuke momenten van het zorgen
- › 1 op de 4 werknemers combineert betaald werk met mantelzorg
- › 1 op de 5 jongeren tussen 12 en 16 jaar groeit op met een chronisch ziek gezinslid. Zij ervaren een lagere kwaliteit van leven onder andere door bezorgdheid en gepieker over hun gezinslid. Daardoor hebben ze verhoudingsgewijs vaker last van inslaapproblemen, vermoeidheid en gevoelens van uitputting.

Mantelzorg versus vrijwilligerswerk

Mantelzorg en vrijwilligerswerk is niet hetzelfde.

Vrijwilligerswerk is een bewuste keuze. Als je met het vrijwilligerswerk start, is er nog geen emotionele band. Je kiest zelf hoeveel tijd je wilt besteden aan het vrijwilligerswerk en je kunt het werk op eigen initiatief ook weer beëindigen. Het werk biedt je ontspanning en de mogelijkheid om jezelf te ontplooien. Je doet dingen die je leuk en zinvol vindt om te doen. En door de contacten in het vrijwilligerswerk wordt je wereld groter.

Een mantelzorger ben je als iemand in je omgeving waar je al een emotionele band mee hebt, zorg nodig heeft. In die zin overkomt het je. Mantelzorgers zorgen soms 24 uur per dag en kunnen die zorg niet zomaar beëindigen. Ook kun je als mantelzorger veel moeilijker kiezen wat je wel en niet wilt doen. Je doet ook dingen die je niet zo liggen, zoals bepaalde verpleegkundige handelingen. En door de intensieve zorg die je geeft, wordt je wereld vaak kleiner.

Zwaar

Veel mantelzorgers ervaren het zorgen in meer of mindere mate als zwaar. **Een behoorlijk deel van de mantelzorgers voelt zich overbelast.** Dat komt ook doordat een mantelzorger zichzelf vaak niet als zodanig herkent. 'Het is toch logisch dat ik dit doe?', hoor je vaak. Juist de relatie met degene voor wie je zorgt, kan het zorgen zwaar maken. Je ziet degene van wie je houdt steeds een beetje verder achteruit gaan. Of de communicatie met degene voor wie je zorgt, wordt steeds lastiger. Je wordt je bewust van het veranderen van je toekomstperspectief. Door de relatie in de zorgsituatie, kun je er ook niet zomaar uitstappen. Het zorgen houdt niet op. Extra zwaar wordt het wanneer je de zorg moet combineren met een baan of met school of gezin.

Drempels

Toch vraagt niet elke mantelzorger even gemakkelijk om hulp. Daar zijn verschillende redenen voor:

- De mantelzorger ervaart de verzorging als zijn of haar plicht. Dit is een belangrijke reden om geen hulp te aanvaarden of om hulp uit te stellen.
- Uit een gevoel van wederkerigheid. Er zijn mantelzorgers die hulp geven, omdat degene voor wie ze zorgen ook zo veel voor hen heeft gedaan. Ze zeggen dan: "mijn moeder stond altijd voor mij klaar en nu ze niet meer kan, wil ik voor haar zorgen".
- Het niet willen overdragen van de zorg. Dit geldt met name voor hen die zorgen voor iemand in de terminale fase. Omdat men zelf wil helpen nu het nog kan.
- Uit privacy overwegingen. Soms zien mantelzorgers er tegen op om een gedeelte van hun privacy in te moeten leveren. Het accepteren van hulp betekent altijd dat je meerdere mensen over de vloer krijgt.
- Niet alles telkens opnieuw willen uitleggen. De mantelzorger moet instructie geven aan nieuwkomers. Steeds weer aangeven hoe de zorg gegeven moet worden, waar alles staat, enzovoorts, voelt vaak als extra belasting.
- "Niemand zorgt zo goed als ik". Vaak denken mantelzorgers dat zij de beste hulp geven. Niemand kan het beter.
- Onwelwillendheid van de patiënt. Niet elke zorgvrager vindt het gemakkelijk om hulp van een ander te aanvaarden. Dat maakt het voor de mantelzorger moeilijker om zo nu en dan afstand te nemen.

Stimuleer het netwerk

Het netwerk om een mantelzorgers is van groot belang. Juist de mensen met wie iemand regelmatig contact heeft, zoals vrienden, familie of mensen uit de gemeente, kunnen een belangrijke steun zijn:

- › Met het netwerk kun je de zorg en de verantwoordelijkheid delen. Daardoor wordt het minder zwaar.
- › Je kunt als mantelzorgers je verhaal bij hen kwijt en ervaringen uitwisselen.
- › Het kan een veilig gevoel geven dat er mensen zijn die de bepaalde taken van je kunnen overnemen.
- › Dit sociale netwerk maakt je wereld als mantelzorgers weer wat groter.
- › Wil je mantelzorgers ondersteunen, kijk dan eerst in het netwerk om de mantelzorgers heen.

Biedt praktische ondersteuning

In die ondersteuning gaat het vaak om praktische zaken zoals:

- › helpen met de administratie
- › hulp in de huishouding
- › de weekendboodschappen doen
- › een klus in huis of in de tuin
- › een keer op de (klein)kinderen passen

Schakel waar mogelijk anderen in. Geef als diaconie via het kerkblad informatie over mogelijke vormen van praktische ondersteuning voor mantelzorgers. En attendeer mantelzorgers op de verschillende ondersteuningsmogelijkheden die er zijn.

Mantelzorgwaardering

Mantelzorgers leveren een belangrijke bijdrage aan de zorg voor anderen. Die inzet wordt door gemeentes gewaardeerd met een jaarlijkse mantelzorgwaardering, ook wel een mantelzorgcompliment genoemd.

Gemeentes krijgen hiervoor budget, dat zij naar eigen inzicht mogen inzetten. De invulling verschilt daardoor per gemeente. De mantelzorgwaardering kan bestaan uit een geldbedrag, kortingsbonnen of een bijeenkomst voor mantelzorgers. Vaak regelt het steunpunt mantelzorg of een andere welzijnsorganisatie de aanmelding en uitreiking van de waardering. Zorg dat je weet hoe in jouw gemeente de mantelzorgwaardering is georganiseerd.

Respijtzorg

Respijtzorg is de tijdelijke of volledige overname van zorg door een beroepskracht of vrijwilliger, met als doel de mantelzorg een adempauze te geven. Bijvoorbeeld om een avondje uit of op vakantie te kunnen gaan. Iemand anders vervangt dan tijdelijk de mantelzorg. We noemen dit daarom ook wel vervangende zorg. Denk aan dagbesteding, logeerszorg of zorg aan huis. Deze vorm van vervangende zorg is belangrijk. Mantelzorgers houden het langer vol als zij af en toe de zorg uit handen geven en zelf nieuwe energie opdoen. Dat is van belang voor henzelf, maar ook voor de mensen die zij verzorgen.

Diaconie en mantelzorg

Wat kun je als diaconie doen om mantelzorgers te ontlasten? We sluiten dit hoofdstuk af met een aantal concrete suggesties:

- › **Zorg dat je goed in beeld hebt, wie in jouw gemeente mantelzorg is.**
- › Biedt de mogelijkheid voor praktische ondersteuning met behulp van mensen uit het netwerk. Biedt de mogelijkheid aan mantelzorgers om een eredienst bij te wonen als ze dat willen.
- › Deel praktische informatie die relevant is voor mantelzorgers. Denk aan vormen van respijtzorg, mantelzorg steunpunten en het mantelzorg compliment.
- › **Ken je sociale kaart**, zodat je kunt doorverwijzen (en begeleiden) naar relevante regelingen, organisaties en mantelzorgmakelaars. Zorg dat je een doorverwijzing ook opvolgt.
- › Vergeet mantelzorgers niet in je bezoeken. Biedt emotionele steun met begrip, erkenning, waardering en aandacht. Bidt regelmatig voor mantelzorgers
- › **Heb ook oog voor de soms lastige financiële situatie van mantelzorgers.** Een extraatje via de diaconie is vaak welkom! Help daarnaast bij het aanvragen van bijvoorbeeld een CIZ (centrum indicatiestelling zorg) aanvraag of een aanvraag in het kader van de WMO (wet maatschappelijke ondersteuning).

WMO

Wet Maatschappelijke
Ondersteuning en de diaconie

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) regelt hulp en ondersteuning voor burgers, zodat zij zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen wonen en deel kunnen blijven nemen in de samenleving. Vanaf 2015 is veel van de zorg voor de mensen die zichzelf niet kunnen redden bij de gemeente terecht gekomen. Het gaat dan bijvoorbeeld om persoonlijke begeleiding, hulp in de huishouding, ondersteuning bij mantelzorg en maatschappelijke opvang. Dit alles valt onder de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO). In dit hoofdstuk lees je meer over wat dit voor jou als diaken betekent.

Ondersteuning

Het doel is dat mensen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen. Gemeente zijn daarbij verantwoordelijk voor de ondersteuning van mensen die zichzelf niet op eigen kracht kunnen redden. In die situaties is de gemeente verplicht om mensen voorzieningen en ondersteuning aan te bieden. Een verzoek om ondersteuning kan worden ingediend bij de burgerlijke gemeente. Het WMO-loket of de sociale wijkteams zijn dan de plekken waar inwoners met hun hulpvraag terecht kunnen. De gemeente is ook verplicht om de inwoners ondersteuning te bieden in het proces om te komen tot hulp en ondersteuning. Die mogelijkheid is er in de vorm van 'cliëntondersteuning'. Dat houdt in dat een professional in het gesprek 'aan de kant van de cliënt staat' en samen met de cliënt de vraag om ondersteuning zo goed mogelijk helder krijgt.

Taken in de WMO

Voor de uitvoering van de Wmo hebben gemeenten een aantal taken en verantwoordelijkheden:

- › de leefbaarheid en sociale samenhang bevorderen.
- › Mantelzorgers en vrijwilligers ondersteunen en tijdelijk ontlasten.
- › Het bevorderen dat mensen met een beperking of psychisch probleem deel kunnen nemen aan onze samenleving.
- › Maatschappelijke opvang aanbieden.
- › De openbare geestelijke gezondheidszorg bevorderen.
- › Informatie, advies en cliëntondersteuning geven.
- › Jeugdigen met problemen preventief ondersteunen.

- › Sommige gemeenten kiezen voor een speciaal Wmo-loket waar burgers zich kunnen melden.
- › Wat kan iemand van een kerkelijke gemeente verwachten waar hij of zij lid van is?
- › Kerken verrichten al allerlei activiteiten binnen de kaders van de WMO.

Toegang tot de WMO

De gemeente bepaalt zelf hoe de toegang tot hulp en ondersteuning plaatsvindt. Daardoor kan de toegang en uitvoering van de Wmo per gemeente verschillen.

Sommige gemeenten kiezen voor een speciaal Wmo-loket waar burgers zich kunnen melden. Andere gemeenten kiezen voor sociale wijkteams waar burgers terecht kunnen met een hulpvraag.

Het keukentafelgesprek

De gemeente onderzoekt de persoonlijke situatie, welke problemen iemand daarbij ondervindt en wat er nodig is om deze problemen op te lossen. Dat gebeurt in in de vorm van een keukentafelgesprek. Bij dat gesprek is ondersteuning mogelijk via cliëntondersteuning. Dat loopt via de gemeente. Maar vaak vragen mensen hulp bij het gesprek van familie of iemand uit hun netwerk. Het zou mooi zijn als de diaken op de hoogte is van een gepland keukentafelgesprek en dat hij of zij kan meedenken wat de beste ondersteuning is. Wellicht kan de diaken die ondersteuning zelf geven of organiseren. In het gesprek wordt ook gekeken naar wat de cliënt zelf nog kan en of familie en mensen in de omgeving kunnen ondersteunen. **Wat kan iemand van een kerkelijke gemeente verwachten waar hij of zij lid van is?**

Voorzieningen

Mensen die gebruik maken van de Wmo krijgen hulp van de gemeente via algemene voorzieningen, maatwerkvoorzieningen en vervoersvoorzieningen.

Algemene voorzieningen zijn voorzieningen die binnen de gehele gemeente beschikbaar worden gesteld voor mensen die dat nodig hebben. Denk dan aan zaken als:

- › Een boodschappendienst.
- › Een maaltijdservice (zoals tafeltje-dekje).
- › Het organiseren van activiteiten in bijvoorbeeld een buurthuis.

Maatwerkvoorzieningen zijn op de persoon afgestemde voorzieningen en vormen van hulp zoals:

- › Individuele begeleiding.
- › Huishoudelijke hulp
- › Woningaanpassingen, zoals een traplift,
- › Dagbesteding.

Vervoersvoorzieningen stellen burgers in staat om zich te verplaatsen en zo deel te nemen aan de samenleving. Je kunt dan denken aan:

- › Regiotaxi of rolstoeltaxi.
- › Aanpassing van de auto.
- › Een scootmobiel.
- › Een rolstoel.

Kerk en WMO

De kerken - en met name de diaconieën - kunnen zelf ook inventariseren wat de zorgvraag in de eigen gemeente is. Is er in een gezin sprake van (zware) mantelzorg? Is schuldproblematiek vrij vroeg inzichtelijk?

Is er een groep eenzame ouderen in de gemeente? Door dit inzichtelijk te hebben, kan ook adequaat hulp worden geboden door de kerkelijke gemeente, aangestuurd door de diaconie. Het zou mooi zijn als de kerk die zorg zelf kan bieden, maar anders kan de diaken mee op zoek naar een passende vorm van ondersteuning.

De kerk moet ook aandacht hebben voor de draagkracht van mantelzorgers, vaak een ouder, een partner of één van de kinderen. Zoek uit wat kerkleden kunnen doen, bijvoorbeeld:

- › op een vaste middag een bezoek brengen zodat de mantelzorger onbezorgd van huis kan.
- › vervoer naar arts of ziekenhuis.
- › Boodschappen doen.

In het vorige hoofdstuk kan je hier meer over lezen.

Waardeer wat er is

Kerken verrichten al allerlei activiteiten binnen de kaders van de WMO. Vanuit de kerken is een groot aantal vrijwilligers actief, die samen veel activiteiten verrichten binnen én buiten de kerken. Waardeer en stimuleer dat als diaconie en maak daarnaast gebruik van de kennis en ervaring die gemeenteleden hebben.

Wereldwijd zijn
meer dan 70 miljoen
mensen op de vlucht

Zorg voor vluchtelingen en asielzoekers

Wereldwijd zijn meer dan 70 miljoen mensen op de vlucht. Verdreven van huis en haard door oorlogen en rampen. Het overgrote deel van de vluchtelingen wordt opgevangen in arme buurlanden in de regio.

De omstandigheden in de overvolle vluchtelingenkampen zijn vaak zeer slecht. Een klein deel van de vluchtelingen trekt verder, op zoek naar een veilige plek en een betere toekomst. Zo vroegen in 2020 19.132 mensen asiel aan in Nederland. In ons land is het gesprek over vluchtelingen en asielzoekers de afgelopen jaren verhard. Wat kun je hier als kerk en als diaken mee?

Vreemdelingen in de Bijbel

God wil dat we vreemdelingen rechtvaardig behandelen en goed voor hen zijn.¹ De rechten van vreemdelingen zien we op veel plekken terug in de Bijbel. Het feit dat het één van de werken van barmhartigheid is onderstreept hoe serieus God hierover is.² Hij wil dat wij ons blijven herkennen in de positie van de vreemdeling.³ Juist die herkenning moet onze omgang met vreemdelingen stempelen. **We hebben iets gemeen met die ander.** En dat gaat uit boven de verschillen die er eventueel zijn. **Hoe weerspiegelen wij hierin onze God,** die vreemdelingen zo nadrukkelijk in bescherming neemt?

- › We hebben iets gemeen met die ander.
- › Hoe weerspiegelen we hierin onze God?.

- › ¹Deut. 1:16, 10:17-19
- › ²Mat. 25:35
- › ³Hebr. 11:13

- › Jij en ik kunnen gaan en staan waar we willen
- › Luister naar elkaar en leer van elkaar. Ga samen na wat de Bijbel zegt
- › Moedig gemeenteleden aan om hun hart te openen voor de nood van deze mensen.
- › Samen eten is een mooie manier om elkaar te ontmoeten.
- › Je weg vinden in de Nederlandse samenleving is niet eenvoudig

Bevoorrechte mensen

Het is goed om te beseffen in wat voor buitengewoon bevoorrechte positie wij leven. We zijn geboren in een land met ongekeerde mogelijkheden. **Jij en ik kunnen gaan en staan waar we willen** en zijn niet afhankelijk van anderen die iets over ons te zeggen hebben. Wij hoeven ons (los van een coronapandemie) nooit af te vragen of we met ons paspoort wel ergens heen mogen.

Vluchtelingen en asielzoekers hebben hele andere ervaringen. Zij weten hoe het voelt om afhankelijk te zijn van instanties en regeringen, van de goodwill van ambtenaren. Ze weten hoe het is om te leven met een voortdurend gevoel van onveiligheid, afhankelijkheid en onzekerheid. Hoe het voelt om steeds weer te worden gezien als een probleem. Het ontnemt hen hun menselijkheid en waardigheid.

We mogen nooit vergeten dat vluchtelingen en asielzoekers mensen zijn, geschapen naar het beeld van God. Mensen met een naam en een eigen verhaal. Met dromen en verwachtingen. Mensen zoals jij en ik.

“Kunnen jullie helpen want de verlichting van veel fietsen van deze kinderen is niet in orde”. Dat was een vraag van een basisschool in Dalfsen waar veel kinderen van vluchtelingen naar toe gaan. Daarom zijn we begonnen met de Fietserieje, een werkplaats waar we mensen leren om zelf hun fiets te onderhouden. Met name vluchtelingen hebben weinig ervaring met het zelf repareren van een fiets. En dus moeten fietsen regelmatig naar een fietsmaker voor het plakken van een band of het repareren van een kapot licht. Iedereen weet dat dit vrij kostbaar is. Maar je kind moet wel veilig op de fiets naar een school kunnen.

Stimuleer het gesprek

Stimuleer en faciliteer het gesprek over vluchtelingen en asielzoekers. Wissel standpunten met elkaar uit. **Luister naar elkaar en leer van elkaar. Ga samen na wat de Bijbel zegt** over het omgaan met vluchtelingen. Geef het een plek in preken en bespreek het in kringen. Op onze website vind je drie praktische bijbelstudies die je helpen om met elkaar in gesprek te gaan over dit thema. De bijbelstudies willen je helpen te ontdekken wat God hierover zegt in zijn woord en stimuleren om de handen uit de mouwen te steken.

Moedig gemeenteleden aan om hun hart te openen voor de nood van deze mensen. Kringen kunnen bijvoorbeeld samen nadenken wat ze kunnen doen om te helpen. Organisaties als Gave en Vluchtelingenwerk zijn altijd op zoek naar 'maatjes' voor mensen die hier mogen blijven

Micha Nederland en ZOA hebben de handleiding 'Recht doen aan vluchtelingen' ontwikkeld om jongeren te betrekken bij vluchtelingen. Ze dagen jongeren uit om hun mening tegen het licht van de Bijbel te houden. En ze helpen jongeren om concrete stappen te zetten in de richting van een levensstijl die andere mensen, ook vluchtelingen, recht doet. Meer informatie vind je op www.michanederland.nl.

Tip: Stichting Gave heeft diverse praktische brochures die kerken helpen in hun contacten met vluchtelingen. Je kunt de brochures gratis downloaden of bestellen op www.gave.nl.

Steun organisaties

Ondersteun het werk van organisaties die ter plekke hun handen uit de mouwen steken. Denk aan Stichting Bootvluchteling of EO-Metterdaad die actief zijn in de vluchtelingenkampen op de Griekse eilanden. Ook organisaties zoals Open Doors, Tearfund en Medair, die in crisisgebieden in het Midden-Oosten en Afrika hulp verlenen, kunnen hulp goed gebruiken. Laat de nood van miljoenen vluchtelingen regelmatig terugkomen in jullie gebed en bid voor het werk van deze organisaties. Bid ook voor humaan vluchtelingenbeleid in Nederland en in Europa.

In het asielzoekerscentrum

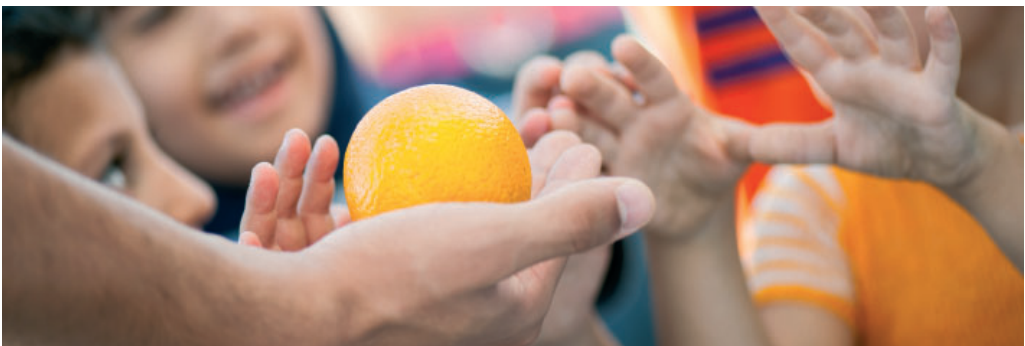
Mensen die in ons land asiel aanvragen krijgen van het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) een plek toegewezen in een van de tientallen asielzoekerscentra (AZC) in Nederland.

Er zijn regelmatig nieuwe plekken nodig waar vluchtelingen kunnen worden opgevangen. Ga als plaatselijke kerken, samen in gesprek met de burgerlijke gemeente over de mogelijkheden voor opvang in de eigen plaats. Laat daarbij zien wat kerken hierin kunnen en willen betekenen.

Vluchtelingen in een AZC hebben vaak behoefte aan activiteiten om de lange dagen mee door te komen. Overleg welke activiteit gepast is. Als er al contact is met vluchtelingen, kun je hen vragen waar ze behoefte aan hebben. Schakel hen zoveel mogelijk in bij het organiseren van activiteiten.

Samen eten is een mooie manier om elkaar te ontmoeten. Veel kerken hebben ervaring met het organiseren van maaltijden en hebben er ruimte voor. Het koken kan worden gedaan door vrijwilligers, samen met de vluchtelingen. Zorg voor een mix van gemeenteleden en gasten. Vraag gemeenteleden om de vluchtelingen op te halen en aan het einde van de maaltijd ook weer terug te brengen naar het AZC.

Ik voel me even geen vluchteling meer!

Meet en Eat

Ruim zeventig vluchtelingen zijn uitgenodigd door gemeenteleden van de Tabernakelkerk voor een avondmaaltijd bij de Apeldoorners thuis. „Ik voel me even geen vluchteling meer“, vertelt de 38-jarige Ashras uit Palestina. Hij is, samen met drie andere bewoners van de tijdelijke opvang, opgehaald en te gast bij een van de gemeenteleden. De actie is opgezet samen met stichting Present en het is de bedoeling om dit, samen met andere kerken in Apeldoorn, elke maand te organiseren.

Help bij inburgeren

Als asielzoekers een verblijfsvergunning krijgen, verhuizen ze naar een plaats ergens in Nederland. Ze hebben dan vooral behoefte aan hulp bij het integreren in onze samenleving. De gemeente en organisaties als VluchtelingenWerk doen hierin het nodige. Als kerk kun je dit werk aanvullen, bijvoorbeeld met maatjesprojecten en taallessen. Stem dit wel af met de gemeente en Vluchtelingenwerk.

Je weg vinden in de Nederlandse samenleving is niet eenvoudig.

De ervaring leert dat schulden bij nieuwkomers snel zijn gemaakt. Allerlei kosten komen in korte tijd op hen af. De nieuwe woning moet worden ingericht. Mogelijk zijn er kosten rond gezinshereniging. En als het inburgeringstraject niet slaagt, dreigt ook daar een schuld. Asielzoekers die een status hebben gekregen, moeten zelf hun verzekeringen regelen. Er komt dus veel op ze af. Via maatjes kun je hier (ook vanuit kerken) nieuwkomers bij begeleiden en ondersteunen.

Rechten en plichten

In Nederland hebben asielzoekers en vluchtelingen met een verblijfsvergunning verschillende rechten en plichten. Hoe dat precies zit, lees je in de factsheet 'Welke rechten en plichten hebben asielzoekers en vluchtelingen in Nederland'. De factsheet is onder andere te vinden op onze website. Volgens schattingen leven er in Nederland 30.000 migranten zonder verblijfsvergunning. Velen van hen zijn arbeidsmigranten, anderen zijn na een mislukte asielprocedure in Nederland gebleven, bijvoorbeeld omdat het land van herkomst hen niet meer accepteert. Mensen zonder geldige papieren worden 'ongedocumenteerden' genoemd. Zij hebben in Nederland weinig rechten en zijn kwetsbaar. Maar helemaal zonder rechten zijn ze niet. Zo mag medisch noodzakelijke zorg niet geweigerd worden en kan de behandelend arts een beroep doen op het CAK voor vergoeding van kosten. Op de website www.basicrights.nl kun je hier meer over lezen. Diverse kerkelijke initiatieven helpen ongedocumenteerden met informatie, advies en scholing en stimuleren hun zelfredzaamheid.

Kerk in Actie heeft diverse praktische actiebrochures ontwikkeld over dit thema. Je vindt ze op www.kerkinactie.nl/diakenen-zwo/vluchtelingen-in-nederland

Alles wat de aarde in één jaar kan leveren, was 22 augustus al op

Groene diaken

Zorg voor het klimaat en sociale
gerechtigheid

Het belang van delen vinden we al op de eerste pagina's van de Bijbel. Het scheppingsverhaal biedt een duidelijk inzicht in Gods bedoeling met deze wereld: ruimte bieden aan al het leven op aarde. We mogen voluit genieten van wat Hij heeft gemaakt, maar dragen ook een grote verantwoordelijkheid om de aarde leefbaar te houden voor iedereen. Nu en in de toekomst.

Gezamenlijk huis

De aarde is ons gezamenlijk huis, schrijft Paus Franciscus in zijn encycliek Laudato Si. Het is als een huis met een boven- en een onderverdieping. Wij wonen op de bovenste verdieping. De verdieping waar het geld zit. Op de eerste verdieping is er een overvloed aan eten en aan luxe. Iedereen heeft de nieuwste smartphones en loopt in de laatste mode. We hebben er goede ziekenhuizen, degelijke pensioenen, mooie huizen en verre vakanties. Wat nodig is voor die manier van leven, halen we weg van de benedenverdieping. Daar gaat het er heel anders aan toe. Het is de plek van gebrek. Gebrek aan geld, aan veiligheid, aan toekomstperspectief. Gebrek aan eten, een veilig plek om te wonen, aan goede medische zorg. Ook is het de plek waar de bovenverdieping zijn afval dumpst.

We leven vaak alsof wij alleen in het huis wonen. We willen liever niet weten welke consequenties onze manier van leven heeft voor onze mede 'huisgenoten'.

- De aarde is ons gezamenlijk huis.
- We leven vaak alsof wij alleen in het huis wonen.

- ¹ Openb. 21:5
- ² Openb. 21:3-4
- ³ Micha 6:8, Amos 5
- ³ Rom 12:2

Earth Overshoot Day of te wel 'Overschrijdingsdag' is de datum waarop we met z'n allen alle voedsel en natuurlijke hulpbronnen hebben opgebruikt die de aarde in een jaar kan voortbrengen. **Alles wat de aarde in één jaar kan leveren, was 22 augustus 2020 al op!** De rest van het jaar teerden we op de reserves die de aarde nog heeft. Nederland overschreed al op 3 mei de grens (www.overshootday.org).

- › De keuzes die nodig zijn om eerlijk en rechtvaardig te leven, zijn niet gemakkelijk.
- › De keuzes die nodig zijn raken aan onze levensstijl.
- › De noodzakelijke omslag in denken en doen begint bij onszelf.
- › Het vraagt een lange adem om onze keuzes meer integraal onderdeel te laten worden van onze levensstijl.

Maar God wil dat de bewoners van ons gezamenlijk huis het goed hebben. Dat betekent dat we rekening moeten houden met de bewoners van de benedenverdieping. Dat heeft consequenties voor de keuzes die wij nu en in de toekomst maken. Ook als die schuren of pijn doen.

De keuzes die nodig zijn om eerlijk en rechtvaardig te leven, zijn niet gemakkelijk. Ze zijn soms verwarrend, ingewikkeld en vermoeiend. Gevoelens van onmacht en onwil – laten we daar maar eerlijk over zijn – duiken zomaar op. Want die keuzes gaan verder dan het drinken van fairtrade koffie en de zonnepanelen op je dak. **De keuzes die nodig zijn raken aan onze levensstijl.**

De keuzes die nodig zijn, raken aan onze levensstijl. Wat vind jij het makkelijkst om op te geven? En wat het moeilijkst?

Zie, Ik maak alles nieuw

Op de laatste pagina's van de Bijbel gaat het over de toekomst. "Zie, Ik maak alle dingen nieuw".¹ God is bezig met herstellen, in orde maken en rechtzetten. Op de nieuwe aarde, waar God bij mensen komt wonen, zal het leven voorgoed aan zijn doel beantwoorden.²

In de tussentijd worden wij opgeroepen om nu al tekenen van dat herstel in deze wereld aan te brengen.

Van Adam en Eva tot Franciscus

In dit Bijbelleesplan worden in 30 dagen bijbelteksten belicht die inspireren tot zorgzame omgang met de aarde en al wat leeft.

Het bijbelleesplan 'Van Adam en Eva tot Franciscus' is gratis te volgen via de app Mijn Bijbel. Klik in het menu op 'Leesplannen' en selecteer het leesplan.

Daarin klinkt de opdracht door om recht te doen aan mens en dier³. We hebben de Geest ontvangen, om het goede nieuws in woord én daad te delen.

Ecologische en sociale gerechtigheid

Bij de woorden recht en gerechtigheid denken we vaak aan mensen. Die sociale kant hebben we wel scherp op ons netvlies staan. Maar in onze tijd kunnen we er niet omheen dat deze woorden steeds vaker ook over onze omgang met de schepping gaan. Het leegvissen van oceanen, het feit dat een miljoen planten- en diersoorten met uitsterven wordt bedreigd, de ophoping van plastic afval op zelfs de meest afgelegen plekken zetten de veerkracht van de aarde onder druk. Bovendien raakt de klimaatverandering steeds vaker kwetsbare gebieden waar mensen niet de middelen hebben om zich aan te passen. De groeiende aandacht hiervoor is goed, maar het roept ook de vraag op wat plaatselijke kerken vanuit hun diaconale taak hieraan kunnen bijdragen. Dat is meer dan we denken. **De noodzakelijke omslag in denken en doen begint bij onszelf,**⁴ bij de keuzes die we maken bij de besteding van onze tijd en ons geld. We hebben als mens een grote impact op de wereld en het klimaat. Tegelijk hebben kerken alles in huis om mensen te motiveren om zich verantwoordelijk te gedragen en dit ook in praktijk te brengen.

Op welke manier ben jij zelf met dit thema bezig?

Tip: Lees 'Het Groene Normaal', een hoopvol boek dat inspireert om samen op te staan voor een duurzaam leven en een eerlijke, groene toekomst.

Wat kan ik hier als diaken mee?

Om te beginnen kunnen jullie als diakenen dit onderwerp structureel op de kerkelijke agenda plaatsen. De ervaring leert dat je als kerk daarmee draagvlak creëert voor duurzame keuzes. **Het vraagt een lange adem om onze keuzes meer integraal onderdeel te laten worden van onze levensstijl.**

Door daarnaast met elkaar in gesprek te gaan, ontstaan allerlei ideeën die motiverend werken. Er zijn inmiddels veel inspirerende voorbeelden van praktijken die ook in en rond kerken te realiseren zijn. De opkomende trend van de laatste jaren bijvoorbeeld is die van 'tiny food forests', kleine groene oases met een grote variëteit aan bomen, struiken, bloemen, hagen, kruiden en klimplanten en met insectenhôtels en vogelkastjes. De bosjes zijn bedoeld om de biodiversiteit in de eigen omgeving te versterken, maar ook om lekker van te eten. Op steeds meer plekken krijgen kinderen kooklessen en leren al spelenderwijs wat eetbaar is. Door er diaconale projecten van te maken en eventueel met andere lokale kerken samen te werken, ontstaan er netwerken voor het uitwisselen van kennis en ervaring.

Concrete activiteiten

Er zijn diverse initiatieven, waar je gebruik van kunt maken of waar je je bij kunt aansluiten:

- De Scheppingszondag (september) of de Dag van de Duurzaamheid (oktober).
- Een waardevol platform is Groene Kerken, dat inmiddels bijna 300 gemeenten telt. Het is bedoeld voor kerken die actief aan de slag willen met duurzaamheid, sociale rechtvaardigheid en het vergroenen van de eigen gemeenschap. Op www.groenekerken.nl is daarvoor een toolkit beschikbaar.
- De Michacursus is een bruikbare tool voor groepen gemeenteleden. Er zijn diverse online modules die concreet ingaan op diverse aspecten van duurzaamheid.
- De workshop 'God in de supermarkt' verkent de keuzes die we maken, helpt argumenten te begrijpen en geeft je praktische handvatten om duurzaam boodschappen te doen. Aan de hand van filmfragmenten, websites, schema's en persoonlijke verhalen wordt je aan het werk gezet met (groeps)opdrachten, prikkelende stellingen en groepsgesprekken. Meer informatie vindt je op Godindesupermarkt.nl.
- In het boek 'SuperWaar' worden alle aspecten van duurzaam eten besproken, maar ook de dilemma's waar je tegenaan loopt als je anders wilt gaan eten. Er zijn daarnaast negen Bijbelstudies die je helpen om de verbinding te leggen tussen duurzaamheid en je geloof.
- A Rocha, een christelijke natuurbeschermingsbeweging, biedt veel praktische tips en tools aan, waaronder het programma 'Hart voor de schepping'.
- Voor het gesprek in kringen kun je gebruik maken van TedTalks van Trees van Montfoort, Reinier van der Bergen Nicky Kroon. Elke speech is uitgewerkt in een programma, zodat je met je kerk, kring of vriendengroep een thema-avond kunt houden over Groen Geloven. Ga naar www.groenekerken.nl/materialen en download de gesprekshandleidingen inclusief videomaterialen.
- Op www.diaconaalsteunpunt.nl vind je meer achtergrond informatie en praktische handvatten om met het thema eerlijk en duurzaam aan de slag te gaan.

Op welke manieren is jullie gemeente met dit thema bezig? Wat kan een volgende stap zijn?

Hart voor de schepping

Wil je met jouw kerk oog krijgen voor Gods schepping? Of ruimte creëren voor dieren en planten in en rond de kerk? Hart voor de schepping helpt je op weg met verdieping, beleving en praktisch advies. Kijk op www.arocha.nl/nl/hart-voor-de-schepping

Leestip voor diakenen

Dit eerste deel van 'Yes! ik ben diaken' gaat in op een aantal belangrijke diaconale basisprincipes. Wat is diaconaat? Wat zijn de taken van de diaconie? En hoe ben je kerk in de buurt?

Daarnaast gaat de brochure in op jouw belangrijkste taak als diaken: je gemeente opbouwen. Hoe geef je dat concreet vorm, bijvoorbeeld in de eredienst en in gesprekken en hoe kan een plan je daarbij helpen?

FINANCIËLE STEUN

- 52 Mensen met financiële zorgen
- 60 Steunverlening
- 66 Handreiking
- 76 Goede doelen en noodhulp

**Mensen vinden
met financiële
zorgen**

Het is niet makkelijk om toe te geven dat je het niet redt, laat staan dat je om hulp moet vragen. Daardoor blijven situaties van armoede en schulden vaak lang verborgen. Lastig voor jou als diaken. Hoe krijg je er toch zicht op? Allereerst door zelf je oren en ogen open te houden en signalen te herkennen. Zorg er daarnaast voor dat je als diaconie duidelijk te vinden en makkelijk aanspreekbaar bent.

Oren en ogen open

Het is belangrijk dat je weet wie extra kwetsbaar zijn en dus een groter risico lopen op financiële problemen. Er zijn groepen mensen die statistisch gezien vaker te maken hebben met armoede en schulden. Hieronder vind je een opsomming van de meest genoemde groepen in financiële problemen:

1. Asielzoekers en vluchtelingen (54%)
2. Alleenstaande ouders met kinderen (51%)
3. Mensen zonder betaald werk (48%)
4. Mensen met psychische problemen (39%)
5. Mensen met een ziekte of chronische beperking (38%)
6. Ouderen (65 plus) (27%)
7. Gezinnen waar slechts 1 persoon betaald werkt heeft (23%)
8. Mensen met een restschuld hypotheek (14%)

- › Het is belangrijk dat je weet wie extra kwetsbaar zijn
- › Let op zogenaamde kruispunten in levens van mensen.
- › Check als diaken regelmatig je wijk
- › Het is belangrijk om het taboe te doorbreken!

Let op zogenaamde kruispunten in levens van mensen.

Grote veranderingen in het leven, zoals trouwen, verhuizen, kinderen krijgen, scheiden, overlijden of een baan verliezen, zijn een belangrijke oorzaak van schulden. Daarom is het goed om bijvoorbeeld contact op te nemen bij life-events als echtscheiding of verlies van werk. Vooral mensen die het voorgaande jaar een scheiding hebben meegemaakt of werkloos of arbeidsongeschikt zijn geworden, hebben moeite om rond te komen, staan vaker rood en ontwikkelen vaker (ernstige) betalingsproblemen, blijkt uit onderzoek. Verder zijn er bepaalde signalen waar je op kunt letten. Gaan mensen niet op vakantie? Ontbreken ze bij feestjes en sociale activiteiten? Gaan de kinderen niet mee op schoolreisje? Zie je stapels ongeopende post liggen? Draagt men kleding die niet past bij het huidige seizoen? Zijn de gordijnen ook overdag vaak dicht? Is er weinig reactie op mailtjes of telefoontjes? Het kunnen signalen zijn dat iemand financiële problemen heeft.

Check als diaken regelmatig je wijk en breng in kaart wie tot kwetsbare groepen behoren of wie op zo'n kruispunt in het leven staat. Spreek binnen de diaconie af dat deze mensen minstens een keer per jaar bezocht worden.

Kruispunten in het leven

“Van de ene op de andere dag moest ik lege flessen wegbrengen om boodschappen te kunnen doen.” Eline kwam in een lastig parket na haar echtscheiding. Naast alle pijn en verdriet, moest ze ook leren leven van één salaris. “Met ons gezamenlijke inkomen konden we makkelijk rondkomen. Met alleen mijn salaris is het een heel ander verhaal. En dan heb ik het nog niet eens over de kosten van een advocaat. Ik had soms geen geld om eten te kopen voor mij en mijn kinderen.”

Van de een op de andere dag moest ik lege flessen wegbrengen om boodschappen te kunnen doen. Soms was er niet genoeg om eten te kopen voor mij en mijn kinderen.

Vraag ook aan de wijkouderling, predikant en diaconale of pastorale bezoekers om op bovenstaande signalen te letten. Door hun bezoeken weten ze vaak wat er speelt en kunnen diakenen daarmee van waardevolle informatie voorzien.

In sommige wijken wonen meer mensen met geldzorgen dan in andere. De postcodecheck maakt op een betrouwbare manier inzichtelijk hoe groot het risico op schulden in een bepaalde wijk is. Je vindt de postcodecheck op www.eerstehulpbijschulden.nl.

Vertrouwenspersoon

Je kunt er ook voor kiezen om een diaconale vertrouwenspersoon aan te stellen. Gemeenteleden kunnen dan contact opnemen met deze vertrouwenspersoon, in situaties van zowel sociale als financiële problemen. Dat hulpvragen door deze diaconale vertrouwenspersoon vertrouwelijk worden behandeld mag helder zijn. Door deze diaconale vertrouwenspersoon een klein werkbudget te geven, hoeft niet alles afgehandeld te worden in de diaconie. Je kunt daar vooraf duidelijke richtlijnen voor opstellen.

Bespreekbaar maken

Werk ook preventief. In het onderwijs van de gemeente is het belangrijk om regelmatig gezonde principes aan de orde te stellen over het omgaan met geld. Denk aan zelfdiscipline, dankbaarheid, tevredenheid en een nuchtere leefstijl. En vergeet daarbij vooral de jeugdgroepen niet!

Het is belangrijk om het taboe te doorbreken! Want als mensen eerder hulp durven vragen, worden ze sneller en beter geholpen. En dat taboe doorbreken is iets waar we samen aan bij kunnen dragen. Bijvoorbeeld met het spel Taboedoorbrekers. Het spel bestaat uit 40 vragen, stellingen en uitspraken voor een goed gesprek over geld en schulden, eenzaamheid en hulp, werk en perspectief. Hoe meer mensen erover praten, hoe eerder het taboe wordt doorbroken. Het spel is gratis te bestellen op www.samenhartvoormensen.nl.

Het gesprek starten

Je hebt een vermoeden dat er financiële problemen zijn, maar nu? Hoe start je zo'n gesprek? Het bespreekbaar maken van armoede kan namelijk best ongemakkelijk zijn. Omdat het wel heel belangrijk is, volgen hier enkele tips:

Maak de situatie normaal. We vinden het allemaal fijn als we niet de enige zijn met een bepaald probleem. Als meerdere mensen er last van hebben is het makkelijker om het erover te hebben.

Veel alleenstaande ouders vinden het niet makkelijk om rond te komen. Hoe is dat voor jou?

In dit voorbeeld wordt de mogelijke situatie van deze alleenstaande moeder normaal gemaakt. Zij is niet de enige die het lastig vindt. De open vraag nodigt vervolgens uit om antwoord te geven. Eindigen met een open vraag is belangrijk, want dan krijg je een beter beeld van wat er speelt. Een vraag als 'Kom jij ook moeilijk rond?' levert vaak veel minder informatie op.

Erken mogelijke weerstand vooraf.

Het kan zijn dat je in het gesprek enige weerstand verwacht. Door mogelijke weerstand op voorhand te erkennen, kun je deze vaak al wegnemen. Je laat zo zien dat je de lastige positie van de ander begrijpt. Geef ook aan dat de ander zelf kiest. Vaak voelen mensen zich voor het blok gezet en ervaren ze druk om over hun problemen te praten.

Minimaliseer deze druk door maximaal de ruimte te geven aan de ander en te benadrukken dat de keus bij hem of haar ligt.

Gebruik verder open vragen. Die geven ruimte aan de ander. Gesloten vragen roepen vaak alleen een 'ja' of 'nee' reactie op. Met open vragen krijg je vaak meer informatie dan met gesloten vragen. Oefen jezelf daarom in het bewust stellen van open vragen.

Het is misschien een wat directe vraag en je hoeft geen antwoord te geven, maar ik wil je vragen of je het financieel redt? Misschien wil je daar wat over kwijt als je je hier zorgen over maakt?

Benadruk vertrouwelijkheid. Bij onderwerpen waar een taboe heerst is vertrouwen belangrijk. Door dit te benadrukken is er een kans dat mensen eerder wat gaan vertellen. Mensen zijn soms bang dat de informatie aan verschillende personen wordt doorgegeven. Vaak komt er ook schaamte bij kijken. Door te wijzen op vertrouwelijkheid kan dit gevoel worden verminderd. Benadruk vertrouwelijkheid alleen als je deze vertrouwelijkheid ook kan garanderen!

Alles wat je mij vertelt blijft onder ons. Binnen de diaconie wordt elke situatie anoniem besproken.

Geef ook de reden van je vraag aan.

Zomaar beginnen over financiën voelt soms wat vreemd. Geef daarom de reden van het verzoek aan.

Normaliseer hier meteen: 'We horen vaker van mensen die ...' of 'Mag ik vragen hoe dat voor jou is?'.

Veel mensen in Nederland hebben moeite met rondkomen. We merken dat mensen het ook best lastig vinden om te praten over deze zorgen. Daarom vragen we er tegenwoordig standaard naar in onze kennismakingsgesprekken.

Dus mag ik ook aan jou vragen: in hoeverre heb jij geldzorgen?

Hier combineer je meerdere van bovenstaande tips. In de eerste zin normaliseer je de situatie. De tweede zin geeft de reden van je verzoek aan. Je begint er niet zomaar over, veel anderen hebben er mee te maken en beginnen er niet zelf over. Door dit te benadrukken kun je drempels wegnemen en is het niet vreemd dat je erover begint.

Let op aanknopingspunten in een gesprek. Vaak zijn er in een gesprek verschillende aanknopingspunten om te beginnen over de financiën. Probeer deze op te pikken en daar op in te gaan. Met vragen als: 'Wat bedoel je daar precies mee?' of 'Wat is de reden dat je dat deed?' maken dat de ander ruimte krijgt om meer uitleg te geven.

Voor bovenstaande tips is gebruik gemaakt van 'Zorgen over geld? Praten helpt. Handreiking Signaleren van geldzorgen'.

- ▶ Maak de situatie normaal.
- ▶ Erken mogelijke weerstand vooraf.
- ▶ Benadruk vertrouwelijkheid.
- ▶ Geef ook de reden van je vraag aan.
- ▶ Let op aanknopingspunten in een gesprek.

- › Sta naast de ander.
- › Oordeel niet over iemands handelen.
- › Vul stiltes in een gesprek niet te snel op.
- › Pak niet meteen pen en papier.
- › Spreek verwachtingen vooraf uit.
- › Ga er niet zomaar vanuit dat iedereen wel weet waarvoor je precies bij de diaconie terecht kunt.
- › Maak je hulpaanbod zichtbaar en concreet en vertel hoe je bereikbaar bent.

Win het vertrouwen

Als je in de schulden zit, heb je iemand nodig die oprecht in jou als persoon geïnteresseerd is. Iemand die een luisterend oor biedt en zonder verwijten helpt. Met de volgende tips kun je het vertrouwen van die ander winnen:

- › **Sta naast de ander.** Sta niet boven de ander als iemand die het beter weet. Als je naast iemand staat, ben je beter in staat om zijn of haar gezichtspunt te begrijpen.
- › **Oordeel niet over iemands handelen,** ook al ben je het er niet mee eens. Luister met aandacht en respectvol.
- › **Vul stiltes niet te snel op.** Stiltes kunnen rust creëren en geven de andere de gelegenheid om na te denken alvorens wat te zeggen.
- › **Vraag door** ter verduidelijking tot je begrijpt wat de ander bedoelt en tot je weet hoe het echt met die ander gaat. Vraag naar gevoel, feiten en acties.
- › **Pak niet meteen pen en papier.** Anders lijk je een soort controleur. Later in het gesprek, of eenmaal weer thuis, kun je altijd nog de benodigde gegevens noteren.
- › **Spreek verwachtingen vooraf uit.** Dit voorkomt teleurstellingen. Geef aan wat je kunt betekenen en wat je van de ander verwacht. Check of dit ook is wat de ander van je wil.

Laat je vinden

Als diaken doe je zelf je best om mensen met financiële problemen op het spoor te komen. Daarnaast is het ook belangrijk dat mensen weten wat de diaconie hen kan bieden. **Ga er niet zomaar vanuit dat iedereen wel weet waarvoor je precies bij de diaconie terecht kunt,** want dat is helaas niet zo! Vraag jezelf daarom eens af: hoe toegankelijk is onze diaconie voor gemeenteleden en voor mensen van buiten de gemeente? Hoe zichtbaar zijn we op de website van onze kerk? Op welke manier informeren we mensen over wie we zijn en wat we kunnen doen? Zijn andere organisaties in onze omgeving op de hoogte van de mogelijkheden van onze diaconie en gemeente? Want hulpvragen bij de diaconie kunnen ook binnenkomen via maatschappelijke organisaties, gemeentelijke schuldhulp en sociale wijkteams. Dat zijn de partijen die mensen dagelijks ontmoeten. Het is goed om daar als diaconie en diaconaal vertrouwenspersoon contacten mee te onderhouden.

Maak je hulpaanbod zichtbaar en concreet en vertel hoe je bereikbaar bent. Zorg ervoor dat mensen met financiële problemen de diaconie snel kunnen vinden en bereiken. Dat kan bijvoorbeeld met een flyer over de diaconie. Daarin maak je jezelf bekend en geef je beknopt aan in wat voor situaties mensen een beroep kunnen doen op de diaconie, welke spelregels er zijn en welke criteria de diaconie hanteert voor het geven van hulp.

De flyer kun je afgeven bij ieder eerste bezoek of je voegt hem toe aan een welkomstmand voor nieuwe leden. Ook kun je de flyer delen in het netwerk van organisaties waarmee je als diaconie contact hebt. De informatie kun je eenvoudig toevoegen aan de website van de kerk bij de informatie van de diaconie.

Het is handig om een vaste werkwijze af te spreken en te delen met gemeenteleden. Maak daarin ook duidelijk dat aanvragen vertrouwelijk worden behandeld. Een vaste werkwijze geeft duidelijkheid binnen de diaconie. Gemeenteleden weten beter waar ze aan toe zijn en wat ze kunnen en mogen verwachten, wanneer ze bij de diaconie aankloppen. Daarmee verlaag je de vaak hoge drempel naar de diaconie. Op onze site vind je een voorbeeld van een flyer en van een stappenplan voor individuele hulpverlening.

Weten de mensen die financiële steun nodig hebben dat ze bij jullie aan kunnen kloppen? Waaruit blijkt dat? Wat kan beter?

Steunverlening bij financiële problemen

Vrijwel elke diaconie heeft te maken met financiële hulpvragen. Hoe ga je daarmee om en aan welke zaken moet je allemaal denken? In dit hoofdstuk geven we je daarvoor diverse handreikingen en tips.

Een zachte landing

Jezus roept ons op onze naaste lief te hebben als onszelf. Dat mag in het diaconale werk ook steeds jullie leidraad zijn. **Hoe weerspiegel je Zijn barmhartigheid op de meest zuivere manier wanneer financiële steun nodig is?** Als God met Zijn genade ons leven binnen komt, dan stelt Hij geen voorwaarden vooraf. Maar nadat Hij in ons leven is gekomen, zal in ons leven wel verandering zichtbaar (moeten) zijn.

Dat kan ook gelden voor de steun die je vanuit de diaconie geeft. Wanneer een deel van het inkomen wegvalt, dan moeten er keuzes gemaakt worden, zodat de uitgaven weer passen bij de nieuwe inkomenssituatie. Het kan zijn dat een kleine aanpassingen in het uitgavepatroon voldoende zijn. Soms is dat niet genoeg en kan het nodig zijn dat er grote beslissingen nodig zijn, zoals het wegdoen van een auto of het verkopen van de woning.

De diaconale steun in deze situaties is niet bedoelt zodat het leven op de oude voet verder kan gaan, maar wil helpen bij het maken van een zachte landing.

Het verminderen van uitgaven heeft tijd nodig. Om te voorkomen dat mensen daardoor onnodig schulden opbouwen, kun je als diaconie tijdelijk bijspringen. Een zachte landing voorkomt dan dat mensen bij een inkomensval nog dieper in de problemen zakken.

- Hoe weerspiegel je Zijn barmhartigheid op de meest zuivere manier wanneer financiële steun nodig is?
- De diaconale steun in deze situaties is niet bedoelt zodat het leven op de oude voet verder kan gaan, maar wil helpen bij het maken van een zachte landing.

Bijbelse aansprongen

- *Over vrijgevig zijn:* Deut. 5:11; 2 Kor. 9:11; 1 Tim. 6:18
- *Over anderen helpen:* Spr. 3:27, 19:17, 2 Kor. 9:11, Jac. 1:27

Kerkorde Gkv

'De diakenen onderkennen in de gemeente moeiten in sociaal en materieel opzicht en bieden gemeenteleden ondersteuning met woord en daad.'

AKS NGK

'De dienst van de diaken houdt in: het verlenen van christelijke ondersteuning aan de leden van de gemeente - en naar vermogen ook aan anderen - die in nood verkeren, hen met raad en troost bijstaan'

- › Wat gebeurt er wanneer iemand aanklopt bij de diaconie?
- › De hulp vanuit de diaconie is aanvullend.
- › De hulp vanuit de diaconie is tijdelijk van aard.
- › De hulp van de diaconie is gericht op het samen zoeken naar de juiste oplossing.
- › De diaconie werkt vertrouwelijk.
- › Beschrijf duidelijk hoe je omgaat met privacy.

Hoe werkt de diaconie?

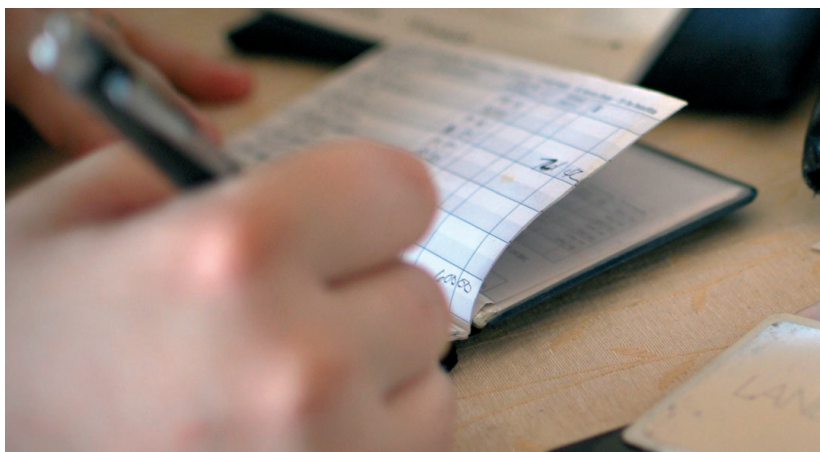
Wat gebeurt er wanneer iemand aanklopt bij de diaconie?

Ga er niet zomaar vanuit dat mensen dat wel weten. Er is vaak een hoge drempel om bij de diaconie aan te kloppen. Naast schaamte, heeft dit ook te maken met het feit dat mensen niet goed weten wat ze van de diaconie kunnen verwachten. Het is daarom van belang om uit te leggen hoe de diaconie te werk gaat.

1. Maak duidelijk met wat voor vragen mensen zich bij de diaconie kunnen melden. Wat mogen gemeenteleden daarin verwachten van de diaconie?
2. Laat zien welke stappen worden genomen, wanneer iemand om hulp vraagt.
3. Wie is het aanspreekpunt wanneer gemeenteleden om hulp vragen voor zichzelf of voor anderen.
4. Omschrijf welke informatie de diaconie nodig heeft om een afweging te kunnen maken.
5. Geef aan hoe er wordt omgegaan met de hulpvraag: komt er iemand op bezoek? Hoe verloopt zo'n eerste gesprek? Wat gebeurt er vervolgens. En wie worden er allemaal op de hoogte gebracht?

Door dit soort zaken te delen, verlaag je de drempel voor het vragen van hulp.

Op onze website vind je een stappenplan dat je verder helpt bij het beschrijven van de werkwijze van de diaconie. www.diaconaalsteunpunt.nl/hoe-werkt-steunverlening/

Uitgangspunten

Voor de ondersteuning van de diaconie kun je verder een aantal uitgangspunten hanteren. Deel deze ook met de gemeente. We geven hier een aantal voorbeelden:

- › **De hulp vanuit de diaconie is aanvullend.** Dat betekent dat er wordt gekeken of er regelingen of voorzieningen zijn waar aanspraak op kan worden gemaakt. Overigens is de voedselbank niet zo'n voorziening.
- › **De hulp vanuit de diaconie is tijdelijk van aard.** Het doel is dat men op termijn weer financieel zelfredzaam is.
- › **De hulp van de diaconie is gericht op het samen zoeken naar de juiste oplossing** en/of hulpverlener. De diaconie biedt geen professionele begeleiding.
- › **De diaconie werkt vertrouwelijk.** De namen van mensen aan wie hulp wordt verleend zijn alleen bekend bij een zeer beperkt aantal diakenen.

Vertrouwelijkheid

Een vertrouwensrelatie is belangrijk voor een goede hulpverlening. **Beschrijf duidelijk hoe je omgaat met privacy.** Vaak zijn een of meer diakenen betrokken bij een hulpvraag. Hoe gaan zij om met de vertrouwelijkheid van de hulpvrager?

Geef aan hoe hulpvragen worden besproken binnen de diaconie. Het bespreken en notuleren van hulpvragen kan in principe anoniem gebeuren. Je kunt daarvoor de steunaanvragen coderen. Geef aan dat je de steunaanvragen gecodeerd registreert. Die registratie is nodig om verantwoording af te kunnen leggen over jullie werk en om te signaleren of er veranderingen ontstaan in de hulpvragen. Geef ook aan hoe lang deze gegevens worden bewaard.

Gift of lening

In principe helpt de diaconie met een gift. Uiteraard zijn daar wel grenzen aan. Bekijk per situatie wat er ontbreekt en wat je als diaconie kunt doen. In bepaalde situaties kan een renteloze lening gewenst zijn, bijvoorbeeld wanneer de hulpvrager daar zelf nadrukkelijk om vraagt en hij of zij het geleende bedrag binnen afzienbare tijd kan terugbetalen of wanneer een lening beter past in het proces van herstel. Bekijk per situatie wat mogelijk is. Wanneer een renteloze lening wordt verstrekt, dan zal een contract worden opgesteld waarin de aflossing wordt geregeld.

- › De hulpvrager is en blijft zelf verantwoordelijk.
- › Neem geen zaken uit handen die iemand zelf kan doen.
- › Geld is lang niet altijd (alleen) de oplossing.
- › Vraag na afloop van de hulpverlening om feedback
- › Bid en dank samen.

Verantwoordelijkheid laten waar het hoort

De hulpvrager is en blijft zelf verantwoordelijk voor zijn financiën. Neem die verantwoordelijkheid niet over. Je kunt helpen dragen. Ga daarom uit van de mogelijkheden van de ander. **Neem geen zaken uit handen die iemand zelf kan doen.** Je bent geen bewindvoerder die zorgt voor de betalingen en die het leefgeld geeft. Gebruik dus geen betaalpasjes en doe geen betalingen zonder overleg. Dit maakt de ander afhankelijk van jou. Laat iemand zelf bellen of schrijven. Natuurlijk kun je kunt aanbieden om de eerste keer/keren op de achtergrond aanwezig te zijn of om het samen te doen. Schrijf dan uit naam van degene met de schulden, zodat de verantwoordelijkheid voor het nakomen van afspraken ook bij hem blijft en laat de brieven door hem ondertekenen. Neem originele stukken niet mee. Hierdoor voorkom je problemen rondom zoekraken van of verantwoordelijkheid rondom papieren. Maak aan de hulpvrager duidelijk dat het belangrijk is dat de diaconie op de hoogte wordt gebracht wanneer de omstandigheden wijzigen.

Op hoofdlijnen

Er is verschil tussen mensen die voor de eerste keer met hun hulpvraag bij de diaconie aankloppen en mensen die 'op herhaling' komen. In het geval van herhaling is er vaak meer aan de hand dan dat je op het eerste gezicht ziet. In zo'n geval dient het onderliggende probleem boven water te komen om echt te kunnen helpen. Vermoed je dat er meer aan de hand is? Dan is een goede analyse van de situatie belangrijk. Niet vanuit nieuwsgierigheid, maar omdat echte hulp alleen kan worden geboden wanneer bekend is wat de oorzaken van de problemen zijn.

Je kunt dus onderscheid maken tussen eenmalige en acute noodsituaties en omstandigheden waarin langer en diepgaandere hulp nodig is:

- › Bij acute nood rond de dagelijkse levensbehoeften is snel helpen van belang. Het gaat daarbij vaak om beperkte bedragen bestemd voor het levensonderhoud. Vaak volstaat een marginale toetsing van de oorzaak.
- › Is er langer en meer structurelere hulp nodig? Dan is verdere analyse nodig. Naast het geven van directe steun voor levensonderhoud kijk je ook naar oplossingen voor de lange termijn. Vaak gaat de hulp van de diaconie dan hand in hand met professionele hulpverlening.

Ondersteuning is persoonlijk

Om objectief en transparant de hoogte van ondersteuning vast te stellen, kun je gebruik maken van het persoonlijk budgetadvies van het Nibud. Deze tool geeft inzicht in inkomsten en uitgaven en vergelijkt deze met een aantal normbedragen.

Dit helpt je om willekeur te voorkomen. De tool houdt echter geen rekening met individuele omstandigheden van mensen. In gelijke omstandigheden kunnen mensen de druk van geldzorgen verschillend ervaren. Dat maakt het ingewikkeld. Zorg ervoor dat door het gebruik van dergelijke tools de barmhartigheid niet in de knel komt.

Geld is geen oplossing

Wees voorzichtig met een gift voordat de situatie van de hulpvrager duidelijk is. Is er sprake van een éénmalig of structureel probleem? Schulden staan vaak niet op zichzelf en er is dus eerst een gesprek nodig waarin alles open op tafel komt. Dat is niet makkelijk voor de hulpvrager, die meestal 'gewoon geld nodig heeft' en verder liever niet over zijn problemen praat. **Geld is lang niet altijd (alleen) de oplossing.** Veel mensen hebben hulp nodig om weer overzicht te krijgen over hun financiën en om keuzes te maken, zodat ze niet opnieuw in de problemen raken. Een gift of een lening is dan op de langere termijn geen oplossing voor hun schulden. Wel kan het tijdelijke verlichting geven. Biedt daarnaast concrete hulp voor een structurele oplossing. Werk aan gedragsverandering en financiële zelfredzaamheid.

Rond het samen af

Diaconale steun is tijdelijk. Op een bepaald moment wordt de ondersteuning afgerond. **Vraag na afloop van de hulpverlening om feedback** van de hulpvrager. Gebruik dit om met enige regelmaat te kijken naar de werkwijze van de diaconie. Pas deze aan waar als dat nodig is. **Bid en dank samen.**

A close-up photograph of a hand placing a coin on top of a stack of other coins on a wooden table. The background is blurred, showing people in a social setting. A teal horizontal bar is at the top of the page.

Handreiking voor financiële steun

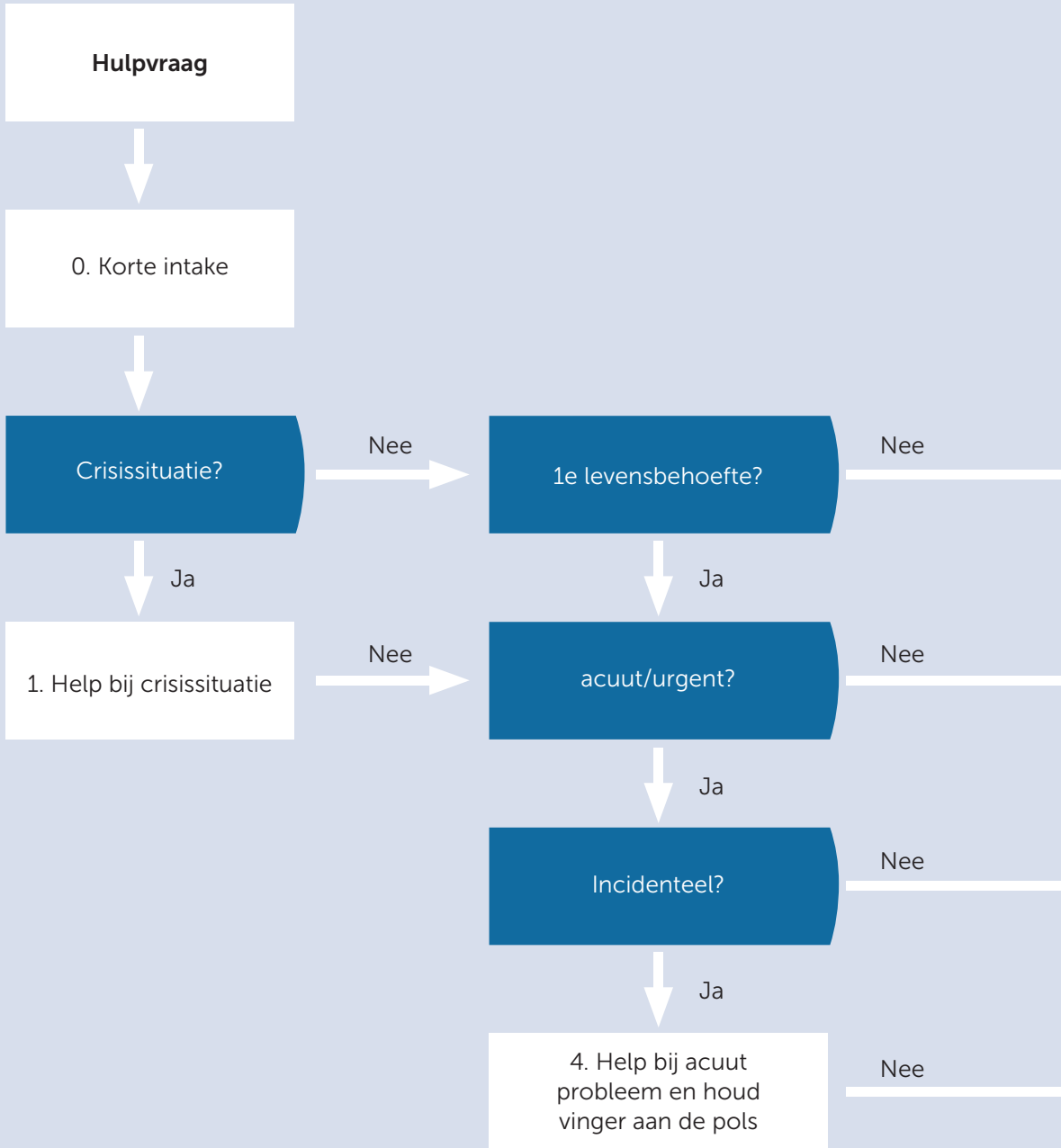
Het bieden van financiële steun behoort tot de taken van de diaconie. Maar hoe doe je dat dan? In dit hoofdstuk vind je een handreiking in de vorm van een schema. Voordat je met het schema aan de slag gaat, geven we nog even een aantal punten ter overweging.

Overwegingen vooraf

- › Een schema kan je helpen en het voorkomt willekeur, maar het houdt geen rekening met individuele omstandigheden van mensen. Laat een schema niet de barmhartigheid beknellen.
- › Om te bepalen wanneer de steun wordt teruggetrokken geldt als motto '**laat barmhartigheid zichzelf begrenzen**'. Dat wil zeggen dat de enige juiste motivatie om iemand een bepaalde vorm van steun te onthouden, is wanneer het onbarmhartig is om door te gaan. Het is bijvoorbeeld onbarmhartig om een drugsverslaafde geld te geven. Dit lost zijn verslaving niet op, maar houdt het juist in stand. Er is een andere vorm van hulp nodig.
- › Het is voor snel handelen nuttig wanneer elke diaken over een bepaald bedrag aan handgeld beschikt dat hij direct kan inzetten voor de eerste steun.
- › Kijk ook naar de inkomsten van kinderen in het gezin. Veel ouders met schulden of die heel krap zitten, vragen geen kostgeld van hun werkende, thuiswonende kinderen. Het is echter heel normaal als kinderen maandelijks een bepaald bedrag aan kostgeld betalen. Op www.nibud.nl/consumenten/kostgeld/ vind je hierover meer informatie.

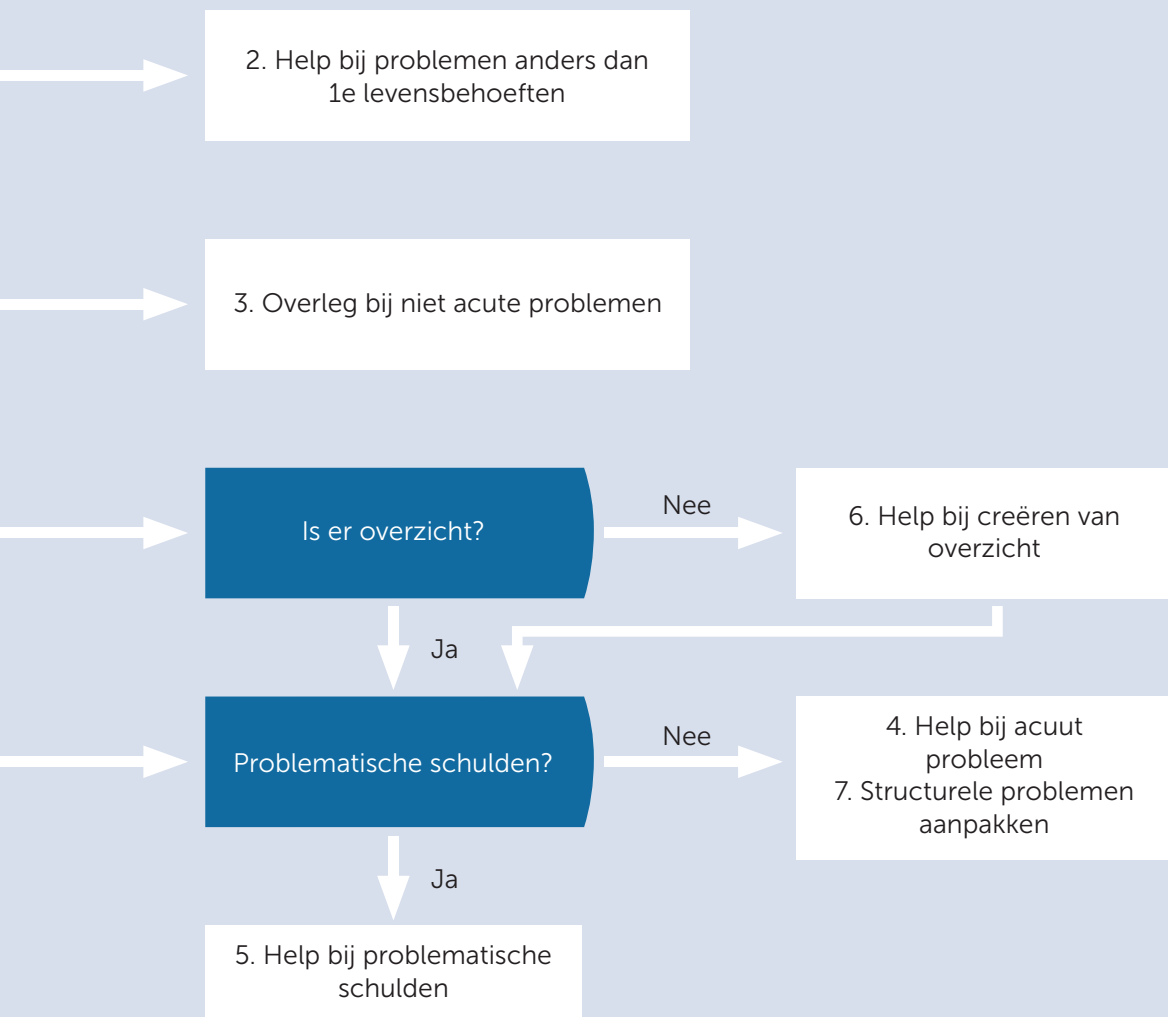
Het schema

Op de volgende pagina's vind je het complete schema en de uitwerking van de verschillende stappen daarin.

Handreiking voor financiële steun

Dit schema kan je helpen en het voorkomt willekeur, maar het houdt geen rekening met individuele omstandigheden van mensen. Laat het schema niet je barmhartigheid beknellen.

- › Soms is er sprake van een crisissituatie.
- › Kijk of er een overzicht is van de schuldensituatie
- › Er zijn situaties waarin de hulpvraag niet om de eerste levensbehoeften gaat.
- › Niet altijd is de nood acuut.
- › Spelen er eventuele onderliggende problemen?
- › Soms is er dringend hulp nodig omdat er 'geen brood op de plank' is.

0. Het intake gesprek

Wanneer iemand de diaconie om hulp vraagt, volgt in de meeste gevallen een eerste gesprek. In dat gesprek probeer je een beeld te krijgen van de situatie van de hulpvrager. Daarnaast wordt informatie verstrekt over de eventuele mogelijkheden van de diaconie.

Luister eerst goed naar de hulpvrager. Wat is er precies aan de hand? Wat is de situatie en wat is de oorzaak van de hulpvraag? Wat is er nodig en waarom? Hoe urgent is de situatie? Gaat het om iets eenmaligs of is te verwachten dat voor langere tijd ondersteuning nodig is? Klopt de hulpvrager voor de eerste keer aan, of is er in het (recente) verleden al vaker hulp verleend? Vraag je af hoe plausibel en overtuigend je het verhaal vindt.

Daarnaast geef je informatie over hoe het proces nu verder verloopt. Welke vervolgstappen worden er gezet. Wat kan de hulpvrager verwachten van de diaconie en andersom.

1. Helpen bij een crisissituatie

Soms is er sprake van een crisissituatie. Bijvoorbeeld wanneer iemand door betalingsachterstanden te maken krijgt met (dreigende) huisuitzetting, afsluiting van gas, water en licht of uitsluiting van de zorgverzekering. Er is dan snel actie nodig.

Laat de persoon met de achterstanden direct zelf navragen bij de verhuurder, de energie-, waterleverancier of zorgverzekeraar wat de juiste en actuele stand van zaken is.

Is er een overzicht is van de schuldsituatie. Is deze er niet, help de hulpvrager dan eerst om een overzicht te krijgen van de schuldsituatie en eventuele andere problemen. Onderzoek vervolgens of er recht is op tegemoetkomingen, regelingen of kwijtschelding van lokale lasten. Overleg met de schuldeisers over de situatie en kijk wat nodig is om te de-escaleren. Geef aan dat je als diaconie betrokken bent en mee wilt werken aan oplossingen. Misschien dat je met een kleine bijdrage de huisuitzetting of afsluiting van de nuts voorzieningen kunt voorkomen.

Op www.berekenuwrecht.nl bereken je in een paar stappen op welke bedragen iemand mogelijk recht heeft. Ook zie je direct waar je deze kunt aanvragen.

2. Geldzorgen anders dan de eerste levensbehoeften

Er zijn situaties waarin de hulpvraag niet om de eerste levensbehoeften gaat. Denk aan een situatie waarin een van de kinderen niet mee kan op een schoolkamp, omdat het gezin dat niet kan betalen. Naast doorverwijzen naar andere instanties, kan ook een bepaalde vorm van begeleiding of ondersteuning door de diaconie nodig zijn. Wanneer het gaat om vakanties, lidmaatschap van een sportclub of muziekvereniging o.i.d., kijk dan naar wat 'normaal' is in de gemeente en de omgeving. Onderzoek welke mogelijkheden de gemeente biedt of overweeg zelf om financieel bij te springen.

Wanneer de problematiek met een bedrijf te maken heeft, is faillissement meestal de aangewezen weg. Spelen er psychiatrische problemen of verslaving mee? Dan is professionele hulpverlening (GGZ) noodzakelijk.

3. Overleg bij niet-acute problemen

Niet altijd is de nood acuut. Denk bijvoorbeeld aan een situatie waarbij de kinderen na de zomervakantie naar een andere school gaan, maar er onvoldoende geld is voor het OV. Ga dan samen met een mediaken op bezoek en breng de feiten in kaart. Wat zijn de problemen precies. **Spelen er eventuele onderliggende problemen?** Kijk of er optimaal gebruik is gemaakt van beschikbare vergoedingen, uitkeringen en subsidies. Doe op basis van jullie bevindingen een voorstel aan de diaconie. Is er voor langere tijd diaconale ondersteuning nodig, dan dient er tegelijkertijd te worden gewerkt aan een structurele oplossing. Daarbij is de inzet van de steunontvanger natuurlijk een belangrijke factor.

Het uiteindelijke besluit wordt door de diaconie genomen. Daarmee geeft de diaconie toestemming om voor een aantal maanden met een bepaald bedrag te ondersteunen. Informeer tussentijds over de voortgang van het traject. Indien nodig kan de ondersteuning worden verlengd. Wel is daarbij opnieuw een besluit van de diaconie nodig. Bij onderliggende problemen kan doorverwijzen nodig zijn.

Tip: zorg er voor dat iedere diaken over een bedrag aan handgeld beschikt (bijvoorbeeld € 200,-) dat zij of hij snel kan inzetten als dat in een urgente situatie nodig is.

4. Helpen bij acute problemen

Soms is er dringend hulp nodig omdat er 'geen brood op de plank' is. Bij de intake heb je als het goed is een eerste beeld gekregen van de situatie. Is dit verhaal overtuigend? Is het gevraagde bedrag te overzien en past het bij het verhaal dat je hebt gehoord? Overleg dan met een andere diaken, bijvoorbeeld met de voorzitter van de diaconie. Geef vervolgens een bedrag voor de eerste levensbehoefte voor de komende periode, zeg bijvoorbeeld twee weken. Dit kun je zo nodig nog een keer herhalen. Rapporteer op de eerstkomende diaconievergadering en vraag goedkeuring over je handelen. Houdt in die tijd goed de vinger aan de pols. Want als het probleem toch structureel is, zal er naast deze eerste hulp meer ondersteuning nodig zijn. Zie daarvoor punt 7.

Professionele hulp inschakelen

Soms zijn de problemen zo groot, dat iemand het niet meer voor elkaar krijgt om er zonder hulp uit te raken. Het lukt bijvoorbeeld niet om de begroting sluitend te krijgen of om betalingsregeling te treffen met schuldeisers. In die situaties is professionele hulp inschakelen noodzakelijk.

Schakel professionele hulp in als:

- › er een betalingsachterstand is van meerdere maanden voor woonlasten, NUTS rekeningen, zorgverzekering, (gemeentelijke) belastingen, etc.
- › de rente en aflossing van de schulden hoger is dan wat er maandelijks beschikbaar is voor afbetaling.
- › er deurwaarders en incassobureaus in het spel zijn.
- › schuldeisers geen afbetalingsregeling willen treffen.
- › Verwijs ook door naar professionele hulp wanneer schulden het gevolg zijn van verslaving of gedragsproblemen.

Hoe werkt schuldhulpverlening?

Jouw burgerlijke gemeente is wettelijk verplicht om haar inwoners met schulden te helpen. Dat gebeurt steeds vaker in samenwerking met (vrijwillige) schuldhulporganisaties. Daarnaast zijn er allerlei andere organisaties die persoonlijke hulp of advies verlenen bij schulden. Bij het ondersteunen van mensen in schulden is het belangrijk te weten hoe de schuldhulpverlening in jouw gemeente georganiseerd is. Vraag dit na bij de gemeente.

De schuldhulpverlener zal na grondige inventarisatie van de schuldsituatie tot een oplossing proberen te komen via een vrijwillige schuldenregeling, het zogenaamde minnelijke traject. Alleen als dat niet lukt wordt de rechter ingeschakeld om een wettelijk traject (WSNP of schuldsanering) te starten. Meer informatie vind je op bit.ly/alles-over-schulden.

5. Helpen bij problematische schulden

Schulden zijn problematisch wanneer deze zo hoog zijn dat ze onmogelijk in drie jaar kunnen worden afgelost. Er is dan hulp van professionele schuldhulpverlening nodig. Schuldhulpverlening is een vak. Ga als diaconie dus niet te ver in je hulp, maar zoek de juiste organisatie of ga naar de kredietbank of de afdeling Schuldhulpverlening van de burgerlijke gemeente. Als diaconie heb je wel een aanvullende rol op de professionele hulpverlening. Zo kun je in afwachting van de schuldhulp helpen om overzicht te creëren. Begin met het ordenen van papieren en het bijhouden van een kasboek, het maken van een begroting. Zie ook punt 6 verderop.

Blijf in contact, ook wanneer de schuldhulpverlening is opgestart. Schuldbemiddeling is een langdurig traject dat minimaal drie jaar beslaat. Wanneer iemand in een schuldsaneringstraject beland, is het belangrijk om naast zo iemand te blijven staan. De professionele organisaties hebben geen tijd om mensen aan te moedigen, ze te ondersteunen, de verhalen aan te horen. Vanuit de kerk kun je mensen enorm tot steun zijn in het proces van leren omgaan met een klein budget, de gevoelens van schaamte en het leven met de emotionele last van het hebben van schulden. Emotionele en praktische steun uit de kerk is broodnodig, en motiveert mensen om niet de moed te laten zakken.

6. Helpen met het creëren van overzicht

Het inschakelen van professionele hulp betekent niet dat je vanuit de diaconie niets kunt doen. In het voortraject kun je helpen met het stabiliseren van de situatie en het inzichtelijk maken van de schulden en schuldeisers. Ga aan de slag met die tas vol ongeopende rekeningen om zo orde te brengen in de chaos. Stimuleer het bijhouden van een kasboek en help bij het maken van een begroting. **Hoe concreter het beeld van de situatie, hoe beter je kunt bepalen welke hulp nodig is.** Maak het volgende inzichtelijk:

- › Hoeveel schulden zijn er?
- › Bij welke organisaties en instanties?
- › Hoe groot zijn de schulden?
- › Hoe oud zijn de schulden?
- › Welke boetes zijn al opgelegd?
- › Zijn er aankondigingen van deurwaarders?

7. Helpen bij structurele problemen

Om goed te kunnen helpen, is het belangrijk om een beeld te krijgen van de omvang en ernst van de problemen.

Dat betekent dat je als diaconie zicht probeert te krijgen op de situatie van de hulpvrager. Realiseer je wel dat dit voor veel mensen een hoge drempel is. Omdat mensen niet makkelijk over geldzorgen praten, is het verstandig om door te vragen of men het sociaal en financieel redt. Ga samen met een medediaken op bezoek. Het doel is om het echte probleem boven water komt, zodat de juiste hulp kan worden geboden.

De volgende vragen helpen bij het in kaart brengen van de situatie:

- › Wat is de aanleiding voor het vragen van hulp?
- › Wat is het probleem. Sinds wanneer speelt het?
- › Wat is de concrete hulpvraag?
- › Hoeveel schulden zijn er? En bij wie?
- › Zijn er aanmaningen? Is de deurwaarder in het spel?
- › Wat ziet de hulpvrager zelf als oorzaak?
- › Welke oplossingen zijn bedacht en geprobeerd?
- › Waar is hulp gevraagd en met welk resultaat?
- › Is er een financieel overzicht of moet dit (samen) worden gemaakt?
- › Welke verwachtingen zijn er van de hulp van de diaconie?

Rapporteer jullie bevindingen aan de diaconie en doe een voorstel. Beschrijf daarin ook hoe er wordt gewerkt aan een structurele oplossing. **De diaconie beslist vervolgens.**

Wees voorzichtig met het structureel ondersteunen van mensen in de bijstand. Er is beperkt ruimte om een keer een tas boodschappen te brengen of een tegoedbon voor de kapper. Zodra steun meer structureel wordt, kan dat problemen opleveren. Het advies is om contact op te nemen met de gemeente. De ene gemeente biedt meer ruimte voor giften van (kerkelijke) instellingen of particulieren dan andere. Steun van voedselbanken wordt bij een bijstandsuitkering buiten beschouwing gelaten.

- › Het inschakelen van professionele hulp betekent niet dat je vanuit de diaconie niets kunt doen.
- › Hoe concreter het beeld van de situatie, hoe beter je kunt bepalen welke hulp nodig is.
- › Om goed te kunnen helpen, is het belangrijk om een beeld te krijgen van de omvang en ernst van de problemen.
- › De diaconie beslist vervolgens.
- › Wees voorzichtig met het structureel ondersteunen van mensen in de bijstand.
- › Werk in situaties waarin langer ondersteuning nodig is, met een plan van aanpak.

Werk met een plan van aanpak

Werk in situaties waarin langer ondersteuning nodig is met een plan van aanpak. Daarin beschrijf je wie wat doet. Een plan van aanpak is een helder en inzichtelijk middel voor het te volgen traject. Een belangrijk uitgangspunt daarbij is dat de hulpvrager zelf verantwoordelijk blijft voor haar of zijn situatie. De diaconie kan ondersteunen door bijvoorbeeld te helpen de financiële zaken op een rij te zetten en daarmee overzicht te creëren. Meer over het plan van aanpak vind je in de brochure 'Als het om de centen gaat'.

Geven aan goede doelen & noodhulp

Ongeveer 40% van de wereldbevolking moet leven van één euro per dag. Wereldwijd hebben nog steeds ruim twee miljard mensen geen schoon drinkwater. Van de kerk mag worden verwacht dat ze oog heeft voor de nood in deze wereld. Geven aan noodhulp en hulporganisaties hoort daarbij. Vaak krijgen deze doelen een plek op het collecterooster. Aan jullie de taak om te kiezen uit alle hulpvragen die op jullie afkomen. Hoe doe je dat? In dit hoofdstuk geven we daarvoor een aantal tips.

Collecteren

Waarom collecteren we eigenlijk in de dienst? In onze kerken is de collecte een vast onderdeel van de dienst. Dit heeft onder andere te maken met het feit dat in de bijbel veel oproepen staan om praktisch om te zien naar hen die in nood zijn. Het hoort bij het wezen van de kerk en van elke gelovige. Het is een onderdeel van gemeente-zijn. Daarom krijgt het ook nadrukkelijk een plek in de diensten. **De dienst aan God en aan onze naaste zijn hecht met elkaar verbonden.** In deel 1 van Yes! ik ben diaken kun je daar meer over lezen in het hoofdstuk over eredienst.

Kies je doelen vooraf

Je kunt als diaconie van te voren nadenken over hoe je met het collecterooster en met giften wilt omgaan. Door dit van te voren met elkaar vast te stellen, voorkom je dat je bij elk verzoek om een gift opnieuw in de discussie beland.

- › Van de kerk mag worden verwacht dat ze oog heeft voor de nood in deze wereld
- › De dienst aan God en onze naaste zijn hecht met elkaar verbonden.

Bijbelse aansporingen

- › over geven: Spr. 11:25, Spr. 19:17, Neh. 5:1-8, Luc. 6:38, Luc.12:33-34, 2 Kor 9:6-7.
- › over je motivatie: Mat 6:2, Luk 14:12-14, Hand 20:35.
- › Lees ook vraag & antwoord 103 uit de Heidelbergse Catechismus.

- › Waar het geld naartoe gaat zegt veel over jullie passie en roeping.
- › Wees trouw en kies niet steeds een ander doel.
- › Probeer concreet te zijn in het beschrijven van de collectiedoelen.
- › Vraag ook om gebed en deel daarvoor concrete gebedspunten.
- › Rampen treffen de allerarmsten altijd het hardst.

Waar het geld naartoe gaat zegt veel over jullie passie en roeping. Het laat zien wat je echt belangrijk vindt. Kijk daarom waar je met de collecte kunt aansluiten bij jullie diaconale plan (zie deel 1). Waar zijn we als gemeente al bij betrokken? Waar willen we in groeien? Vergeet in je keuzes niet de bestaande nood in jullie eigen omgeving. Steun bijvoorbeeld een initiatief in je buurt en stimuleer gemeenteleden daarin betrokken te zijn.

Wees trouw en kies niet steeds een ander doel. Door doelen langere tijd te ondersteunen, versterk je de betrokkenheid van de gemeente. Nodig eens een spreker uit die meer over het onderwerp kan vertellen. Sluit met de collecte aan bij een themazondag of vraag je voorganger om het thema in de dienst een duidelijke plek te geven. Zo kun je het diaconale hart van je gemeente versterken.

Kijk daarnaast of er sprake kan zijn van tweerichtingsverkeer en persoonlijk contact. Maak de hulpverlening zo concreet en zichtbaar mogelijk door het delen van foto's, verslagen van activiteiten en door andere contact mogelijkheden. Deel bijvoorbeeld verhalen van betrokken gemeenteleden of filmpjes van een project. Ook kun je via mail contact onderhouden.

Tips voor het collecterooster

- › vergeet niet de diaconale nood in jullie eigen omgeving. Denk aan schuldhelpverleningsprojecten, projecten in de buurt en diaconale initiatieven vanuit de gemeente.
- › laat ruimte in je collecterooster voor acute noodsituaties.
- › Bedenk samen hoe je de collecte meer uit de verf kunt laten komen als essentieel onderdeel van de dienst.
- › vraag niet alleen om geld, maar ook om gebed en waar mogelijk om concrete, praktische hulp.

Het van te voren nadenken over welke doelen je steunt, helpt ook in de communicatie richting de gemeente. En die communicatie is belangrijk. Hoe concreter je het doel benoemd, hoe meer betrokken mensen zich voelen en hoe gemotiveerder ze geven. Daarnaast helpt concrete informatie ook om mee te leven en te bidden voor het betreffende doel. Koppel de collecte daarom bewust aan de voorbede. **Probeer concreet te zijn in het beschrijven van de collectedoelen.** 'De collecte is bestemd voor de diaconie' is niet de meest ideale omschrijving voor een collecte.

Deel het collecterooster vooraf met de gemeente via het kerkblad, kerkapp of website. Geef daarbij ook informatie over deze doelen. **Vraag om gebed en deel daarvoor concrete gebedspunten.**

Kijk eens naar jullie collecterooster. Wat zie je daarin terug van de missie van jullie gemeente?

Hoe ziet dat er concreet uit?

Je kunt als diaconie bijvoorbeeld vaststellen dat je in het komende jaar zes concrete doelen wilt steunen als gemeente. Die doelen krijgen een prominente plek op het collecterooster en op jullie giftenlijst. Het volgende jaar kun je twee van de zes instellingen vervangen door twee nieuwe. Door zo te rouleren, blijf je organisaties steeds drie jaar steunen.

Dergelijk beleid is makkelijk uitvoerbaar en voorkomt steeds terugkerende discussies in de diaconie. Je kunt bij het vaststellen onderstaande criteria gebruiken. Reserveer daarnaast ook ruimte in je begroting voor acute noodhulp of directe projectsteun.

Beoordeling van goede doelen

Er zijn veel goede doelen organisaties die regelmatig aan diakenen een verzoek doen om financiële ondersteuning. Om diakenen te helpen bij de vraag of deze goede doelen voor een diaconale gift in aanmerking komen, zijn een aantal criteria ontwikkeld. Die helpen om te bepalen of een doel voor een gift van de diaconie in aanmerking komt. Als niet aan alle samenvattende beoordelingscriteria wordt voldaan, zou je je als diaconie moeten afvragen of een gift hier op zijn plaats is.

Criteria voor beoordeling

A. Het diaconale en christelijke karakter van de instelling

Heeft de instelling een diaconaal en christelijke karakter? Is het gericht op gerechtigheid en barmhartigheid om zo zwakke, kwetsbare en arme mensen tot 'hun recht' te laten komen? Komt het werk van de instelling ook ten goede aan niet-christenen?

B. De betrokkenheid van de gevende en de ontvangende kerkgemeenschap

Wordt in de hulpverlening samenwerking gezocht met (een) de lokale christelijke kerk(en) of wordt de samenwerking door de hulpverlening bevorderd? Is er voldoende draagvlak in de eigen kerkelijke gemeente voor de activiteiten van de hulpverlenende instelling?

Wordt het diaconale bewustzijn van de eigen kerkelijke gemeente opgebouwd door de hulpverlening?

C. Transparantie van de organisatie

Bestaat er voldoende duidelijkheid over de doelstelling, de inkomsten en de besteding van de gelden? Is de instelling kostenbewust? Zijn giften de belangrijkste inkomsten van de instelling of ontvangt de instelling ook (in belangrijke mate) subsidie of overheidssteun? Bestaat er duidelijkheid over de overheadkosten en de hoogte van de directiesalarissen?

D. De bestuurlijke kracht en verantwoording

Wordt de verzoekende instelling volgens economische principes gemanaged? Is er voldoende deskundigheid/professionaliteit binnen de (leiding van de) instelling en hoe solide is de bestuurlijke organisatie? Wordt er verantwoording afgelegd over de doelmatigheid en effectiviteit van de hulpverlening?

Als op deze vier vragen een positief antwoord gegeven kan worden, dan is er geen belemmering om financiële ondersteuning te geven.

Een meer uitgebreide beschrijving van deze vragen is te vinden op onze website.

Noodhulp

Het aantal noodsituaties in de wereld neemt toe. In steeds meer landen en regio's zijn er rampen en conflicten en een snel groeiend aantal mensen heeft daardoor te maken met grote ontwrichting van hun leven.

Rampen treffen de allerarmsten altijd het hardst. Die leven vaak in gebieden die gevoelig zijn voor terugkerende gevaren, zoals overstromingen of droogte. Ook verliezen ze hun huizen, banen en landbouwgrond wanneer ze op de vlucht moeten voor oorlogsgeweld. Daarbij hebben ze vaak niets of niemand om op terug te vallen.

Als het gaat om het verlenen van noodhulp, dan is het advies om dit met name te steunen via de inzet van professionele, christelijke organisaties, zoals Verre Naasten, Tearfund, ZOA, en Woord en Daad.

Kerkenhelpenkerken.nl

Kerkenhelpenkerken.nl is een initiatief van de GZB, het diaconaat van de Christelijke Gereformeerde Kerken (CGK) en Verre Naasten. Samen helpen ze partnerkerken in noodgebieden hulp te verlenen. Door directe samenwerking met lokale kerken, is het mogelijk om snel en efficiënt de juiste hulp te bieden. De lokale kerken kennen de mensen in hun omgeving en weten waar de grootste nood is.
www.kerkenhelpenkerken.nl

Christelijk Noodhulpcluster

Het Christelijk Noodhulpcluster is een samenwerkingsverband van Dorcas, EO-Metterdaad, Red een Kind, Tearfund, Woord en Daad en ZOA. Zij komen in actie bij humanitaire noodsituaties, ontstaan door natuurrampen of conflicten.
www.christelijknoodhulpcluster.nl

Het Diaconaal Steunpunt informeert diaconieën regelmatig over noodhulp acties via de nieuwsbrief en de website.

SAMENWERKEN

- 84 met ouderlingen
- 88 met andere diaconieën
- 92 met de overheid

Bouw met je ouderling

aan een gemeenschap van liefde

Ouderlingen en diakenen bouwen samen aan een gemeenschap waarin liefde voor God en mensen zichtbaar wordt. Daarbij hebben beide ambten een duidelijk herkenbare focus. Wanneer je dat van elkaar weet kun je optimaal samenwerken en elkaar goed aanvullen.

Eigen focus

Je voelt wel aan dat diaconaat en pastoraat geen gescheiden werelden zijn. **Liefde voor God en voor je naaste horen bij elkaar.** Ze zijn niet los verkrijgbaar. Samen vormen ze het hart van ons geloof. Ze zijn het uitgangspunt van de weg achter Jezus aan.

Ouderlingen en diakenen werken beide samen aan een gemeenschap waarin die liefde steeds meer werkelijkheid wordt. Daarbij vullen ouderlingen en diakenen elkaar aan en versterken ze elkaar.

Hoe vullen ouderlingen en diakenen elkaar aan in jouw gemeente?

Voor gemeenteleden is het niet altijd even duidelijk wat het verschil is tussen de taken van een ouderling en een diaken. Dat is jammer, want **diakenen en ouderlingen hebben beide een eigen focus.**

In het pastoraat draait het om het helpen van mensen om hun persoonlijke situatie te leren zien en ervaren vanuit Gods evangelie, zodat ze zelfstandig geestelijk kunnen functioneren. Er is zorg en aandacht voor het geestelijke welzijn. **Op deze verticale relatie tussen God en het gemeentelid ligt de focus van de ouderling en predikant.** De centrale vraag voor hen is: geloof je dat God van jou houdt? En houd je ook echt van Hem? Hoe maak je dit concreet in je leven en in de keuzes die je maakt?

- ▶ Diakenen en ouderlingen hebben beide een eigen focus.
- ▶ Op de verticale relatie tussen God en het gemeentelid ligt de focus van de ouderling en predikant.
- ▶ Een diaken richt zich meer op de horizontale relatie tussen mensen.
- ▶ Een beter beeld van de diaken begint bij jezelf!

- › Liefde voor God en voor je naaste horen bij elkaar.
- › Zo bouw je samen aan een gemeente die groeit in liefde.
- › Samenwerken betekent ook dat je elkaar op de hoogte houdt.
- › Overleg regelmatig over je wijk.
- › Bemoedig elkaar, bid met elkaar, stimuleer elkaar en scherp elkaar aan

Diaconaat is het doen van barmhartigheid en gerechtigheid in en door de gemeente ten behoeve van mensen die sociaal-maatschappelijk in nood verkeren. Als diaken stimuleer je gemeenteleden om hierin Jezus te volgen en gehoorzamen. **Je richt je meer op de horizontale relatie tussen mensen.** De kernvraag voor jou als diaken: Houd je van je naaste en hoe wordt die liefde concreet in jouw leven? De gemeente heeft nog niet altijd het juiste beeld van wat jij als diaken doet. **Een beter beeld van de diaken begint bij jezelf!**

[Hoe krijgen de centrale vragen van de ouderling en diaken bij jullie een plek?](#)

Samenwerken

Als ouderling en diaken werk je samen in jullie gemeente. Dat doe je vanuit je eigen profiel. **Zo bouw je samen aan een gemeente die groeit in de weg van liefde.** In die samenwerking vul je elkaar aan en versterk je elkaars werk. Je hebt oog voor elkaars doelen en kerntaken.

Om goed samen te werken is het behulpzaam om concrete werkafspraken te maken over hoe je de samenwerking wilt invullen. Die samenwerking heeft een aantal aspecten:

Plannen en beleid

Zorg voor overleg en afstemming van jullie visie en plannen. Bespreek dit met elkaar. Hoe kunnen jullie elkaar aanvullen en versterken? In deel 1 van 'Yes! Ik ben diaken' vind je meer informatie over het maken van een diaconaal plan.

Elkaar informeren

Samenwerken betekent ook dat je elkaar op de hoogte houdt. Maak afspraken hoe je dat doet en stem met elkaar af welke informatie je deelt. Bespreek met elkaar hoe je samen wilt optrekken richting de gemeente. Blijf er niet mee rondlopen als je vindt dat je collega-ouderling je te weinig informeert of te weinig interesse toont in het diakenwerk, maar maak het bespreekbaar.

Praktisch

Samenwerken betekent verder dat je samen aan de slag gaat. Maak afspraken over de verdeling van de taken. Wat doe je samen? Je kunt samen diverse activiteiten bedenken en (laten) uitvoeren om de onderlinge betrokkenheid binnen de wijk en naar buiten te versterken.

Samen stimuleer je gemeenteleden tot steun rondom een bepaald adres.

Overleg regelmatig over je wijk en nodig daar dan ook de wijkcoördinator en de pastorale en/of diaconale werkers bij uit. Bid voor elkaar en voor de mensen in jullie wijk.

Hoe werken ouderlingen en diakenen in jouw gemeente samen? Wat zou jij als diaken daarin willen veranderen?

Gezamenlijk huisbezoek

In veel gemeenten lukt het bijna niet om de vacatures voor ouderling te vervullen. Daardoor wordt er gekeken naar oplossingen om het werk zo goed mogelijk in te vullen met de beperkt beschikbare capaciteit. Eén zo'n oplossing is om als ouderling en diaken samen op huisbezoek te gaan. Ook omdat in sommige gemeenten het diaconale huisbezoek niet goed van de grond is gekomen.

Samen op bezoek gaan hoeft op zich geen probleem te zijn. Zorg er dan wel voor dat je goede afspraken met elkaar maakt over hoe beide terreinen goed aan bod komen.

Door het pastoraat en diaconaat in één bezoek te combineren, loop je het risico dat beide aspecten minder goed uit de verf komen. Er is vaak genoeg te bespreken. Daarnaast loop je het risico dat je als diaken verdwijnt achter de rug van de ouderling. Zorg er voor dat het diaconaat niet ondersneeuwt!

Bemoedig elkaar

Samen bouwen aan een gemeente die groeit in liefde, is een gedeelde verantwoordelijkheid. Het is de basis voor een goede samenwerking. Praat daarom als diaconie en kerkenraad met regelmaat samen over jullie gedeelde belang. **Bemoedig elkaar, bid met elkaar, stimuleer elkaar en scherp elkaar aan** in het dienen van de gemeente.

Ouderling God liefhebben relatie met God

Focus

Regeren, leiding geven, toezien op, geestelijk opzicht

Centrale vraag:

Besef je dat God van je houdt?
Houd je ook echt van Hem?

Diaken Je naaste liefhebben Relatie met anderen

Focus

Opwekken tot dienen, delen en doen. Inzet voor barmhartigheid, gerechtigheid, vrijgevigheid en gastvrijheid.

Centrale vraag:

Houd je echt van je naaste?
Hoe wordt dat concreet in je leven?

A photograph of two young children playing tug-of-war in a grassy field at sunset. The child on the left is wearing a red t-shirt, grey shorts, and a brown aviator hat with goggles. The child on the right is wearing a white dress with a blue floral pattern. They are both pulling on a thick rope. The background is a soft, golden glow from the setting sun, with a playground structure visible in the distance.

Samen sta je sterker!

**Samenwerken
met andere
diaconieën**

Hoe kun je als diaconie met beperkte middelen zo goed mogelijk steun en zorg verlenen? Samenwerken kan in veel gevallen het sleutelwoord zijn. Want samen sta je sterker. Je kunt van elkaar leren, samen dingen doen en samen namens de kerken spreken.

Samenwerken door diaconieën zien we in steeds meer plaatsen. Dat is logisch, gelet op alle veranderingen die op de samenleving en ook op diaconieën afkomen. Samen sta je sterker. Je leert van elkaar. Je werkt samen in de diaconale hulpverlening en je spreekt met één stem richting de samenleving en de overheid.

- Diakenen kunnen van elkaar leren en steun aan elkaar hebben.
- Jouw ervaring in het diaconaal werk kan voor een ander erg belangrijk zijn.

Samen leren

Veel diaconieën binnen een plaats zijn met dezelfde zaken bezig. **Diakenen kunnen van elkaar leren en steun aan elkaar hebben.** Niet elke diaconie lukt het om alle regelgeving rond WMO, schuldhulp, bijstand of lokale ontwikkelingen bij te houden. Het kunnen profiteren van de kennis die bij een diaconie in een andere kerk wel aanwezig is, kan ideaal zijn. Het kan dus heel handig zijn om hierin verbinding te zoeken en onderling kennis en ervaring uit te wisselen. **Jouw ervaring in het diaconaal werk kan voor een ander belangrijk zijn.**

Door samen te werken kun je:

- Ervaringen uitwisselen.
- Elkaars expertise benutten.
- Elkaar steunen, inspireren, bemoedigen.

- › Er wordt in ons land veel gedaan door kerken.
- › De basis van diverse mooie initiatieven is samenwerking tussen kerken.
- › Als kerken kun je gezamenlijk een duidelijke stem laten horen binnen je woonplaats.
- › Elke kerk, iedere diaken heeft andere voelhorens in de samenleving.

“Diakenen kunnen van elkaar leren. Niet alleen binnen de eigen kerkmuren, maar ook binnen de eigen stad. Jouw ervaring in het diaconaal werk kan voor een ander erg belangrijk zijn. Netwerkende kerken, dit is het ondersteunen van elkaar bij het in praktijk brengen van christelijke naastenliefde.” Bron: Diaconaal Platform Dordrecht

Wisselen jullie al ervaringen en expertise uit met andere diaconieën?

Samen doen

Diakenen delen de drive om concrete invulling te geven aan naastenliefde. **Er wordt in ons land veel gedaan door kerken.** Er zijn inloophuizen opgericht, kerken zijn betrokken bij voedselbanken, mensen worden geholpen via Schuldhulpmaatjes, er zijn projecten ontstaan voor werkzoekenden, buurtwerk, diaconaal café, hulp bij thuisadministratie enzovoort. **De basis van diverse mooie initiatieven is samenwerking tussen kerken.** Want door de krachten te bundelen, kun je meer doen:

- › Samen kun je nieuwe initiatieven starten en bevorderen
- › Je krachten bundelen geeft een beter en breder hulpaanbod
- › Samenwerken geeft betere zichtbaarheid voor de doelgroep
- › Gezamenlijk kun je de ontwikkelingen in je stad of dorp volgen en daar op inspelen door het nemen of steunen van initiatieven.

“Wij willen daadwerkelijk aanwezig zijn, daar waar zich hulpvragen en moeilijkheden in onze naaste omgeving voordoen. Wij staan klaar vanuit ons hart, met de ogen van God. God zegt dat Hij er zal zijn, voor een ieder die zorg en liefde van Hem wil ontvangen.” Bron: Caritas Hoogezand-Sappemeer

Werken jullie al samen met andere diaconieën?

Samen spreken

Als kerken kun je gezamenlijk een duidelijke stem laten horen binnen je woonplaats. Dit is een niet te onderschatten voorrecht. **Elke kerk, iedere diaken heeft andere voelhorens in de samenleving.** In een Platform kunnen alle signalen bij elkaar gebracht worden. Het kan dan nodig zijn dat vanuit het Platform bij de overheid aan de bel wordt getrokken. Een signaal vanuit de gezamenlijke kerken kan niet zomaar genegeerd worden. Het kan ook zijn dat het Platform constateert dat de kerken zelf iets moeten gaan doen met die signalen. Daarnaast kan samenwerking ook van buitenaf een must worden: het gebeurt vaak dat de overheid maar één gesprekspartner wil hebben vanuit de kerken.

We willen de stem van de zwakkeren in de samenleving versterken, een stem geven aan hen die zorg of hulp behoeven, maar niet gehoord worden of niet in staat zijn zichzelf hoorbaar te maken en de sterkeren in de samenleving te betrekken bij het verbeteren van hun situatie. Bron: Diaconaal Platform Enschede

Hoe laten jullie je stem horen, samen met andere diaconieën in jullie plaats?

Diaconaal Platform

Inmiddels zijn er in Nederland al heel wat Diaconale Platformen. Eind 2018 stond de teller op ruim 100. Ze zijn niet allemaal even goed vindbaar en ze geven ook op verschillende manieren inhoud aan het platform. Ze werken echter allemaal met het oog op dat ene doel: de naaste in nood helpen.

Wil je ook graag samenwerken met andere diaconieën? En wil je weten hoe je dat aanpakt? Neem dan een kijkje op www.diaconaleplatformen.nl en ontdek aan de hand van een stappenplan wat er bij komt kijken wanneer je een diaconaal platform wilt opstarten. Hier vind je ook diverse materialen die je kunt gebruiken.

Diakenen kunnen van elkaar leren. Niet alleen binnen de eigen kerkmuren, maar ook binnen de eigen stad.

A blurred photograph of a meeting in progress. Several people are seated around a table, their heads and shoulders visible. They appear to be looking at a document or screen. The background shows a window with a view of a city skyline. A solid purple horizontal bar is at the top of the image.

**Samen met
organisaties
en de overheid**

Sinds de invoering van de WMO (Wet Maatschappelijke Ondersteuning) worden kerken door de overheid uitgenodigd deel uit te maken van de zogenaamde 'participatiesamenleving', door bij te dragen aan de zorg voor mensen. Kerken staan daarin niet alleen, maar kunnen optrekken met andere organisaties en de burgerlijke overheid.

Kerkelijke oorsprong

Wat we ook van deze ontwikkeling vinden, kerken hebben wel vanouds de zorg voor hulpbehoevenden opgepakt. Veel ziekenhuizen en (zorg)instellingen hebben een kerkelijke oorsprong. Toen de ontkerkelijking toenam, begon de overheid die taak meer op zich te nemen. Maar door o.a. de vergrijzing en de gigantische kostenstijgingen van de zorg werd het voor de overheid onbetaalbaar. **De overheid schakelt de hulp in van de samenleving en ook kerken worden daarbij aangesproken.**

Eigen motivatie

Kerken hebben overigens een eigen motivatie als het gaat om de zorg voor hulpbehoevenden. Die drijfveer om te starten met hulp en ondersteuning dient wel goed doorleeft en doordacht te zijn vanuit een diaconaal missionaire motivatie. Meer daarover lees je bijvoorbeeld in deel 1 van 'Yes! Ik ben diaken'. **De hulp vanuit de kerkelijke gemeente en de diaconie beperkt zich daarbij niet alleen tot geloofsgenoten,** maar richt zich ook op de buurt en de samenleving.

- › De overheid schakelt de hulp in van de samenleving en ook kerken worden daarbij aangesproken.
- › De hulp vanuit de kerkelijke gemeente en de diaconie beperkt zich daarbij niet alleen tot geloofsgenoten.
- › Kerken die deel uitmaken van lokale netwerken, kunnen veel beter mensen in nood bereiken en helpen.
- › Een inventarisatie werkt allereerst verhelderend voor jezelf.
- › Kerken kunnen, in de wijk waarin hun kerkgebouw staat, laten zien dat ze er zijn.

Laat je kennen

In het kader van die participatie-samenleving is het belangrijk dat kerken zich laten zien en laten kennen aan samenleving en overheid. Want door elkaar te kennen en te vinden, kan er samenwerking ontstaan tussen kerken, overheid, en andere relevante instellingen in hun gezamenlijke zorg voor kwetsbare medemensen. Juist in deze tijd, waarin de corona-crisis veel slachtoffers maakt en een economische ramp veroorzaakt, is dat van belang.

Contact

De WMO biedt kerken de mogelijkheid om verbindingen te leggen met de burgerlijke overheid en maatschappelijke organisaties. Kerken kunnen daardoor onderdeel worden van lokale netwerken. **Kerken die deel uitmaken van lokale netwerken, kunnen veel beter mensen in nood bereiken en helpen.**

Door contacten met sociale wijkteams of buurtteams kunnen diaconieën, waar nodig, samenwerken met of doorverwijzen naar organisaties die daarvoor zijn toegerust. Ook kan er in overleg gezocht worden naar een goede aanpak. En andersom geldt dat wanneer anderen weten waarvoor ze bij kerken terecht kunnen, bijvoorbeeld voor materiële en immateriële ondersteuning, maaltijden, uitstapjes, maatjes, enzovoorts, zij naar kerken kunnen doorverwijzen.

Kritisch overleg

Naast deze manieren van samenwerken bestaat er in diverse gemeenten overleg tussen het gemeentebestuur en kerken. Onderwerpen die daarin aan de orde kunnen komen zijn: armoede, jongeren, eenzaamheid en andere vormen van sociale problematiek. Als kerken kun je zelf relevante onderwerpen agenderen. Vaak verloopt dit soort overleg via een diaconaal platform, waarin de plaatselijke diaconieën gezamenlijk optrekken. Meer daarover kun je lezen in het vorige hoofdstuk. Kerken hebben overigens een eigen unieke positie en zijn niet afhankelijk van de overheid.

Daarmee kunnen ze, wanneer dat nodig is, ook meer kritische geluiden laten horen en de overheid aanspreken op beleid dat niet goed uitwerkt. Wanneer kerken samenwerken, kunnen ze knelpunten bundelen en namens de kerken bespreekbaar maken bij overheid en maatschappelijke organisaties. Op die manier treden ze op als pleitbezorger van mensen in de knel.

Inventariseren

Voor je met iets begint is het nuttig om een inventarisatie te maken van wat je als kerk allemaal al doet. Kijk naast allerlei diaconale inzet bijvoorbeeld ook naar het pastorale bezoekwerk en het jeugdwerk. Het gaat misschien om kleinschalige activiteiten, maar bij elkaar opgeteld is het vaak meer dan je denkt. **Een inventarisatie werkt allereerst verhelderend voor jezelf.** Het laat zien wat er gebeurt. Daarnaast is het behulpzaam voor de burgerlijke gemeente en andere organisaties. Dankzij deze inventarisatie krijgen zij veel beter beeld bij wat een kerk concreet doet.

Onderzoek daarnaast ook waar eventuele leemten liggen. Een buurtonderzoek kan daarbij behulpzaam zijn. Bepaal op grond daarvan welk aanbod je als kerk, diaconie of groep gemeenteleden (van meerdere kerken in de buurt) wilt doen en toets dit bij de gemeente en de reeds aanwezige organisaties en projecten. Wees waakzaam voor 'concurrentiegevoelens'. Hoewel er nog veel te doen is in de domeinen van zorg, welzijn en economische hulp, kan een nieuwe speler toch als indringer worden beschouwd.

Ook kan er weerstand ontstaan als de kerken zich (ineens) ergens mee gaan bemoeien. Investeer in relaties met de spelers in de professionele zorg. Die relaties zijn van groot belang voor de voortgang van goede hulpverlening.

Aan de slag

Kerken kunnen, in de wijk waarin hun kerkgebouw staat, laten zien dat ze er zijn. Dat kan op verschillende manieren. Gelet op de maatregelen die in het kader van de corona-crisis worden genomen, zijn de onderstaande voorbeelden slechts illustratief:

- › Je kunt het kerkgebouw gebruiken voor laagdrempelige (buurt)activiteiten waar mensen, binnen de kaders van de 1.5 meter-samenleving, elkaar kunnen ontmoeten, spelletjes doen, en waar je bijvoorbeeld maaltijden kunt klaarmaken en uitreiken voor arme en/of eenzame mensen.
- › Je kunt een klussen- of formulierenbrigade starten waar bijvoorbeeld ouderen en mensen van buitenlandse afkomst kunnen worden geholpen.
- › Werk samen en overleg met de (wijkbureau's van de) gemeente en met vrijwilligers- en welzijnsorganisaties. Dat sluit ook goed aan bij de uitkomsten van het rapport Help! De kerk beschikt over menskracht en vrijwilligers.
- › Sluit je aan bij maatjesprojecten en ga na in hoeverre je ook economische hulp kunt geven: er zijn diaconieën die bijvoorbeeld, in overleg met de gemeente, een voorschot geven aan mensen die recht hebben op een uitkering, maar gedurende de wachttijd in financiële problemen komen.

- › Je kunt partner zijn in het gesprek met andere organisaties en de burgerlijke gemeente. Vaak zal dit vorm krijgen via een diaconaal platform.
- › Zorg voor een actuele lokale sociale kaart.
- › Werk samen met andere kerken in een lokaal diaconaal platform.
- › Denk na over de impact van de coronacrisis. Wat zijn de gevolgen als het gaat om eenzaamheid, armoede, chronische ziekten, de groeiende groep ouderen, die langer thuis blijven wonen, etc. Ga na op welke wijze je hier (wellicht meer structurele) hulp kunt bieden.

Ambities

Bij het starten of ondersteunen van projecten op het gebied van zorg, welzijn, of economische hulpverlening speel je in op problematiek die vaak niet op korte termijn wordt opgelost. Het kan zelfs een blijvend karakter hebben. Realiseer je dat je daarmee mogelijk een langdurige verantwoordelijkheid neemt en ga na of je dat waar kunt maken. **Stem je ambities af op de (lange termijn) mogelijkheden.**

Relevante websites

Armoede en schulden

www.knooppuntkerkenenarmoede.nl/armoedeonderzoek
www.eerstehulpbijschulden.nl/oorzaken
www.samenhartvoormensen.nl
www.schuldhulpmaatje.nl
www.stichtingpresent.nl
www.hiphelpt.nl
www.schuldenlab.nl/download-hier-ons-actieplan-covid-19/

Echtscheiding

www.opkijken.nl/liefde-en-relaties
www.alswegenscheiden.nl

Eenzaamheid

www.movisie.nl/artikel/hoe-praat-je-over-eenzaamheid
www.movisie.nl/tool/hoe-maak-je-eenzaamheid-bespreekbaar
www.kerkindebuurt.nl/kerk-in-de-buurt
www.opkijken.nl/eenzaamheid

WMO

www.zorgwijzer.nl/faq/wmo
www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/zorg-en-ondersteuning-thuis/wmo-2015

Mantelzorg

www.mantelzorg.nl

Groene diaken

www.groenekerken.nl
www.hetgroenenormaal.nl
www.godindesupermarkt.nl
www.michanederland.nl
www.opkijken.nl/duurzaamheid

Vluchtelingen

www.diaconaalsteunpunt.nl/bijbelstudies-over-vluchtelingen
www.kerkinactie.nl/diakenen-zwo/vluchtelingen-in-nederland

Financiële ondersteuning

www.samenhartvoormensen.nl
www.wijzeringeldzaken.nl
www.nibud.nl
www.schuldhulpmaatje.nl
berekenuwrecht.nibud.nl
bit.ly/alles-over-schulden

Over Kerkpunt

Door kerken kunnen mensen iets proeven van het Koninkrijk van God. Kerkpunt inspireert en begeleid diaconieën, om zo bij te dragen aan de toekomst van jouw kerk. Met elkaar komen we zo verder in kerk-zijn. We zijn er ook voor jou! Er zijn diverse mogelijkheden voor advies, begeleiding en training. Neem gerust contact op voor de mogelijkheden.

Informatie en advies

Je kunt met al je diaconale vragen terecht bij de helpdesk. Bel, app of stuur gerust een mail. Daarnaast kun je terecht op de informatieve en praktische website. Verder zijn er diverse inspirerende brochures ontwikkeld. Je vindt ze in onze webwinkel. Je kunt ze ook via de website downloaden als pdf.

E-coaching

We bieden de mogelijkheid tot e-coaching. In deze vorm van online coaching maken we gebruik van een smartphone of computer met webcam, zodat we elkaar kunnen horen én zien. In

overleg pikken we een tijdstip. Wij bellen jou op het afgesproken moment via het afgesproken medium.

Training gespreksvaardigheden

Deze training is speciaal ontwikkeld voor diakenen. Je leert contact leggen en verdiepend luisteren. Je leert hoe je een ander tevoorschijn kunt luisteren, juist ook bij spannende onderwerpen. De training biedt daarvoor een veilige setting en oefensfeer, waarin je oefent met echte óf eigen situaties. Na de training weet je hoe je contact maakt op zo'n manier dat de ander blij is je gesproken te hebben!

Over Derk Jan

Bevlogen, enthousiast, netwerker, perfectionist, Groninger. Zet zich graag in om kerken te helpen het koninkrijk van God zichtbaar te maken door dienen, delen en doen.

derkjan.poel@diaconaalsteunpunt.nl
06-83944555

Regionale bijeenkomsten

Regelmatig organiseren wij regionale bijeenkomsten. Deze bijeenkomsten zijn informatief en inspirerend. Er is ruimte voor uitwisseling van ervaringen van diakenen. Deelname aan deze bijeenkomsten is gratis. Houd onze agenda en nieuwsbrief in de gaten voor een bijeenkomst bij jou in de buurt. Het Diaconaal Steunpunt levert ook graag een bijdrage aan classicaal bijeenkomsten of bijeenkomsten van een diaconaal platform. Informeer gerust naar de mogelijkheden.

kerkleden toerusten voor hun diaconale taak. Ook willen we als kerken graag meer op de samenleving gericht zijn. Dat vraagt van diaconieën dat zij leiding geven en voorgaan in barmhartigheid en gerechtigheid. Deze cursus wil je daarvoor op een eigentijdse manier tools in handen geven. Interesse? Kijk op www.bloeienddiaconaat.nl.

“Wij hebben de cursus het afgelopen half jaar met veel plezier gevolgd. Het was leerzaam om als diaconie samen te doen. De afwisseling met video’s maakte het erg leuk. Bedankt!”

**Derk Jan heeft de gave om te spreken,
maar ook om mensen uit te dagen.
Het was erg inspirerend!**

Training op maat

Graag verzorgen wij een bijeenkomst voor jouw diaconie of gemeente. Verschillende diaconale en missionaire onderwerpen kunnen daarbij aan de orde komen. Zo werkten we bijvoorbeeld mee aan een heidag met diakenen uit Leek, een bezinningsavond met een kerkenraad in Emmen en spraken we op een gemeenteavond in Middelburg.

Bloeiend diaconaat (videocursus)

De cursus Bloeiend diaconaat is er voor elke diaconie die wil werken aan meer diaconale uitstraling van de gemeente. We zijn ons er steeds meer van bewust dat we diakenen nodig hebben die

Landelijke diaconale dag

Jaarlijks vindt de landelijke diaconale dag plaats. Een dag voor diakenen en diaconaal actieve gemeenteleden. We bieden een programma met boeiende sprekers en een diversiteit aan workshops. Je krijgt praktische handvatten om in je eigen gemeente aan de slag te gaan. Deze dag organiseren we samen met de Christelijke Gereformeerde Kerken. Actuele informatie vind je op www.diaconaledag.nl.

Bloeiend diaconaat

Een cursus over voorgaan
in barmhartigheid en gerechtigheid

*wat stralen
jullie uit?*

De videocursus Bloeiend diaconaat is beschikbaar voor elke diaconie die wil werken aan meer diaconale uitstraling van haar gemeente. Deze cursus geeft je op een eigentijdse manier tools in handen. De cursus bestaat uit drie avonden, waarbij filmpjes de gesprekken met elkaar inleiden. Een gespreksgids helpt om van de Bijbelse diaconale grondbeginselen te komen tot het opstellen van een plan.

Gefeliciteerd, je hebt als diaken een mooie taak! Je mag meewerken aan een essentieel onderdeel van kerk-zijn: je gemeente helpen om handen en voeten geven aan het Evangelie.

'Yes! Ik ben diaken' geeft je praktische handvatten om op jouw plek mee aan de slag te gaan.

In dit tweede deel lees je meer over diaconale thema's zoals armoede, eenzaamheid, de WMO en vluchtelingen. Daarnaast gaat de brochure uitgebreid in op het geven van financiële steun. Tenslotte behandelt deel 2 een aantal verschillende vormen van samenwerken. Dit boekje is ook goed te gebruiken als naslagwerk.

Het eerste deel geeft een goed beeld van een aantal diaconale basisprincipes en staat daarnaast stil bij de kern van je diaconale taak: je gemeente opbouwen in dienen, delen en doen.

